

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

לפני השופט יעקב שפסר

התובע:

צבי ויליגר

ע"י ב"כ עו"ד א' מנור

נגד

הנתבעים:

1. אלי רייפמן (בפש"ר)

2. דפנה מקוב

3. מרק רייפמן

4. מריונטה רייפמן ז"ל

ע"י ב"כ עו"ד ש' תורג'מן

5. ענת דר (נמחקה)

6. עו"ד ארנון גיצלטר

ע"י ב"כ עו"ד א' אלטשולר

7. רוטנשטרייך-גיצלטר עורכי דין

ע"י ב"כ עו"ד ר' כץ, עו"ד ת' צחר ועו"ד ע' גיצלטר

8. מנורה חברה לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד ג' טיכו ועו"ד ע' רוזנברג

9. מגדל חברה לביטוח בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד ע' שניצקי ועו"ד מ' פלדמן

נגד

צדדים שלישיים:

1. צבי ויליגר

2. רות ויליגר

ע"י ב"כ עו"ד א' מנור

3. מוריה יונייטד קורפ'

ע"י ב"כ עו"ד י' זכריה ועו"ד א' הראל

4. עו"ד נתי חלפין - בעצמו

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

פסק דין

1

2 עניינה של תביעה זו בטענת התובע, מר צבי ויליגר (להלן: "מר ויליגר") כי הלוואה בסך של
3 עשרות מיליוני שקלים שהעניק בשנת 2007 לנתבע 1, מר אלי רייפמן (להלן: "מר רייפמן"), לא
4 הושבה לו במלואה (הגדרת סכום ההלוואה באופן האמור נובע ממחלוקת הצדדים בנושא,
5 שתפורט בהמשך הדברים). לטענת התובע, ערבו הנתבעים 2 – 4 ו-6 לחובו של מר רייפמן ועל
6 כן ביקש לחייבם ביחד ולחוד לשלם לתובע את מלוא סכום התביעה, בסך של 20,586,253 ₪.
7 הנתבעת 7 היא חברה פרטית, והתביעה כנגדה הוגשה בטענה שקמה לה אחריות שילוחית
8 למעשי ומחדלי הנתבע 6. באשר לנתבעות 8 – 9, נטען כי הן ביטחו את הנתבעים 6 – 7 ועל כן
9 יש לחייבן, עד גובה תקרת הביטוח, בסכומים שיפסקו כנגד אותם נתבעים. כפי שיפורט להלן,
10 דין התביעה להידחות.

11

א. הצדדים להליך

12 1. **התובע**, מר ויליגר, הוא איש עסקים, דירקטור בחברת וילי-פוד השקעות בע"מ, וכן יו"ר
13 הדירקטוריון של חברת ג. וילי-פוד אינטרנשיונל בע"מ.

14 2. **הנתבע 1**, מר רייפמן, היה בזמנו מנכ"ל ובעל השליטה בחברת אמבלייז בע"מ (להלן:
15 "אמבלייז"). לאחר שהוגשה התובענה דנן, ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב יפו
16 פסק דין במסגרתו הוצא צו לכינוס נכסיו של מר רייפמן ונקבע כי כל ההליכים המשפטיים
17 כנגדו יעוכבו (פש"ר (ת"א) 1240/09 **Rockmore Investment Master Fund נ' רייפמן**
18 **אלי** (ניתן ביום 25.3.2009)). לפיכך עוכבו ההליכים גם בתיק זה בכל הנוגע לסעדים כנגד
19 מר רייפמן (ראו החלטה בפרוטוקול מיום 2.12.2009. יוער כי הנתבעים 2 – 6 עתרו לבית
20 המשפט בבקשה לעכב גם את ההליכים כנגדם, אולם החלטתו של השופט א' יעקב מיום
21 19.4.2009 לעיכוב הליכים בוטלה על ידו ביום 26.4.2009).

22 3. **הנתבעת 2**, גב' דפנה מקוב (להלן: "גב' מקוב"), היא גרושתו של מר רייפמן (השניים
23 התגרשו בשנת 2003, וגב' מקוב נישאה מאז מחדש).

24 4. **הנתבע 3**, ד"ר מרק רייפמן (להלן: "ד"ר רייפמן") הוא אביו של מר רייפמן. **הנתבעת 4**, גב'
25 מניוטה רייפמן ז"ל, אשר נפטרה לאחר הגשת התביעה דנן, היא אמו מר רייפמן.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

5. הנתבע 6, עו"ד ארנון גיצלטר (להלן: "עו"ד גיצלטר"), שימש כבא כוחו של מר רייפמן, והוא שותף במשרד עורכי הדין רוטנשטרייך-גיצלטר.
6. הנתבעת 7, רוטנשטרייך-גיצלטר עורכי דין, היא חברת עורכי דין כהגדרתה בחוק לשכת עורכי הדין, תשכ"א-1961 (להלן: "חברת רוטנשטרייך-גיצלטר").
7. הנתבעות 8 – 9 (להלן: "מנורה" ו"מגדל" בהתאמה), הן חברות ביטוח. מנורה הוציאה פוליסה לביטוח אחריות מקצועית לעו"ד גיצלטר ולחברת רוטנשטרייך-גיצלטר. מגדל הוציאה לעו"ד גיצלטר פוליסת ביטוח מסוג "אחריות מקצועית לעורכי דין שכבה בסיסית", לתקופה שבין יום 1.1.2008 ועד ליום 31.12.2008.
8. הנתבעים 2 – 4 ו-6 הגישו הודעת צד ג' כנגד מר ויליגר ואשתו גב' רווית ויליגר (להלן ביחד "בני הזוג ויליגר"), כמו גם כנגד חברת מוריה יונייטד קורפ (Moriah United Corporation Inc., להלן: "מוריה"), שהיא חברה זרה אשר התאגדה במדינת דלאוור שבארצות הברית. נטען כי מוריה מצויה בפועל בשליטתם של בני הזוג ויליגר ועל כן יש לראות בכספים שהועברו אליה ככספים ששולמו לבני הזוג ויליגר. נוסף על כך הוגשה הודעת צד ג' גם כנגד עו"ד נתי חלפין (להלן: "עו"ד חלפין"), אשר שימש עד שנת 2009 כדירקטור במוריה. יצוין כי עו"ד חלפין שימש כעו"ד דינו של מר ויליגר, והוא שניסח את ההסכמים בין הצדדים ואת כתבי הערבות של הנתבעים 2 – 4 ו-6. נטען כי תפקידו של עו"ד חלפין בחברה נעשה בשם של בני הזוג ויליגר, וכי הוא אחראי לפעילותה בתור נושא משרה בה.

ב. רקע עובדתי

9. בתקופה הרלוונטית לאירועים בהם עוסקת תובענה זו היה מר רייפמן המנכ"ל ובעל השליטה בחברת אמבלייז, אשר שוויה עמד בשיאו על כמה מיליארדי דולרים. מר ויליגר ומר רייפמן הכירו בשנת 2005 לערך על רקע הנפקת אג"ח פרטית של מר רייפמן (עמוד 458 לפרוטוקול מיום 9.9.2013), ובין השניים אף נרקמו יחסי חברות (ראו עדות מר ויליגר בעמוד 309 לפרוטוקול מיום 13.6.2013, וכן עדות גב' ויליגר בעמוד 712 לפרוטוקול מיום 24.10.2013).
10. בתקופה זו, בעקבות פרישתם של שניים ממייסדיה של חברת אמבלייז, התעורר חששו של מר רייפמן כי יהיו מי שיבקשו לרכוש את מניות החברה ולהשתלט על קופת המזומנים שלה. על רקע זה החל מר רייפמן לרכוש עוד ועוד מניות של החברה, זאת במטרה למנוע כל ניסיון להשתלטות עוינת. משהתדלדלה יתרת הכספים שעמדה לרשותו, פנה מר רייפמן לאנשים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- 1 וגופים שונים במטרה לשכנעם להעניק לו הלוואות לרכישת מניות. ההסכמה בין רייפמן ובין
2 המלווים השונים היתה, ככלל, כי המניות יוחזקו על ידי הרוכש אשר יצביע בעת הצורך כנגד
3 ניסיון השתלטות על החברה, ובתמורה התחייב מר רייפמן לרכוש את המניות מהלווים
4 במחיר גבוה מזה בו נקנו. בסופו של יום, התנהלות זו של מר רייפמן הובילה להחלטתו
5 האמורה של בית המשפט המחוזי בתל אביב יפו להורות על מתן צו כינוס כנגדו, משלא עמד
6 הוא בהתחייבותו לרכוש את מניות חברת אמבלייז מחברת Rockmore Investment
7 Master Fund (פירוט בנוגע לאירועים שהובילו למתן צו הכינוס ניתן למצוא בהכרעת הדין
8 בת"פ 39852-12-09 מדינת ישראל נ' רייפמן (ניתן ביום 17.7.2011), בעמודים 14 – 16).
- 9 11. הסכם אופציה מעין זה נכרת בין מר רייפמן ומר ויליגר בחודש מרץ 2007 (להלן: "**הסכם**
10 **האופציה**"). ההסכם קבע כי הואיל ומר ויליגר מחזיק במניות של חברת אמבלייז, והואיל ומר
11 רייפמן מעוניין להעניק למר ויליגר אופציה למכירת כל מניות החברה שיהיו בידו מר ויליגר
12 נכון לתאריך 30.5.2007, אזי "**רייפמן מקנה בזאת לויליגר אופציית PUT (להלן: "אופצית**
13 **ה-PUT") לפיה מתחייב רייפמן לרכוש מויליגר, לפי דרישה שתתקבל מויליגר, את**
14 **המניות הנמכרות, או חלקן במועד החל בין התאריכים 30.3.08 – 20.2.08 ("המועד**
15 **הקובע") (סעיף 2 להסכם).**
- 16 12. בהמשך להסכמה זו, נשלחה על ידי מר רייפמן ביום 2.7.2007 הודעת דואר אלקטרוני למר
17 ויליגר, בה ציין מר רייפמן כי הוא מאשר את קיומה של אופציה למר ויליגר (ולעמיתיו), לפיה
18 ירכוש מר רייפמן מניות של חברת אמבלייז במחיר של 1.5 ליש"ט למניה. בהודעה צוין כי
19 מועד מימוש האופציה יחול לתקופה של 18 חודשים החל מיום שליחת ההודעה.
- 20 13. לגרסתו של מר ויליגר, נכון לחודש יוני 2007 היו בבעלותו 2,020,000 מניות של חברת
21 אמבלייז, ובחודש אוגוסט 2007 פנה הוא למר רייפמן בדרישה לממש את הסכם האופציה.
22 אלא שבמועד זה לא היה באפשרותו של רייפמן לקיים את התחייבותו, ולפיכך נחתם בין
23 הצדדים הסכם נוסף. מנגד, לגרסתו של מר רייפמן, הרקע לחתימת ההסכם הנוסף היה
24 מאמציו לגייס כספים נוספים לרכישת מניות, והסכמתו לנוסח ההסכם התבססה על כך שמר
25 ויליגר הסכים להלוות לו כספים נוספים, ואף מסר לו כי הוא ועמיתיו כבר רכשו סך של
26 7,594,538 מניות, אשר יצביעו עבורו באסיפת הנושים.
- 27 14. כך או כך, בין הצדדים נחתם ביום 27.8.2007 הסכם נוסף שכותרתו "**Loan agreement**"
28 (להלן: "**הסכם ההלוואה**"). ראוי לציין כבר כעת, כי בהסכם ההלוואה לא הוזכר קיומו של
29 הסכם האופציה. בסעיף 1.1 להסכם נקבע כי המלווה, מר ויליגר, ילווה למר רייפמן סכום

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

1 כולל של לא יותר מ-12,000,000 דולר ("up to twelve million dollars"). סעיף 1.2
2 קבע כי "the" **by executing this agreement, the borrower hereby confirms "the "**
3 **receipt" of six million and five hundred thousands US Dollars (\$**
4 **6,500,000) as provided in section 4 below**. עוד נקבע בהסכם כי תקופת ההלוואה
5 של הסכום הראשון תהיה בת 12 חודשים, ואילו תקופת ההלוואה המוזכרת בסעיף 1.2, בסך
6 של 6,500,000 דולר, תהיה עד ליום 30.11.2007.

7 15. אין מחלוקת בין הצדדים, כי סעיף 1.1 מעולם לא בוצע, וכי מר ויליגר לא הלווה למר רייפמן
8 כספים נוספים בהתבסס על הסכם זה. אף אין מחלוקת, כי סעיף 1.2 אינו מתאר העברה
9 כספית בפועל של 6 וחצי מיליון דולר למר רייפמן, ולא במקרה נכתבו המילים "the receipt"
10 במרכאות כפולות. כפי שהבהיר עו"ד חלפין בעדותו, הסיבה לכך שהמילים "the receipt"
11 הופיעו במרכאות נועדה להבהיר כי רייפמן "לא באמת קיבל סכום כלשהו" (עמוד 1021
12 לפרוטוקול מיום 6.4.2014).

13 16. מכך עולה, ואף בנוגע לעניין זה אין מחלוקת בין הצדדים, כי אף על פי שהסכם האופציה אינו
14 מוזכר בהסכם ההלוואה, סעיף 1.2 הקובע כי למר רייפמן ניתנה הלוואה בסך של 6,500,000
15 דולר, אמור לשקף למעשה את חובו של מר רייפמן על פי הסכם האופציה. כפי שהעיד בעניין
16 זה עו"ד חלפין, ההסכם "נותן ביטוי פורמלי להסכמות שבין ויליגר לרייפמן, לפיהן ויליגר
17 קנה מניות של 'אמבלייז' ורייפמן מחוייב לקנות אותן ממנו" (עמוד 1015 לפרוטוקול מיום
18 6.4.2014). אכן, כפי שנקבע בסעיף 4 להסכם, מטרתה היחידה של ההלוואה היתה רכישה
19 של מניות חברת אמבלייז או של חברה בשם Sapiens. סעיף 4.2 אף הבהיר כי מוסכם
20 שהמניות **כבר נרכשו** על ידי המלווה והן יישארו ברשותו כמשכון בהתאם להוראות סעיף
21 (2)4 בחוק המשכון, תשכ"ז-1967, זאת עד למועד בו יקוימו התחייבויותיו של הלווה על פי
22 ההסכם. אלא שהצדדים חלוקים באשר לסיבה שהובילה לכך שסכום חובו של רייפמן בגין
23 הסכם האופציה הומר לסך של 6,500,000 דולר.

24 17. בהסכם האופציה לא צוין מהי כמות המניות המצויה בבעלותו של מר ויליגר אותה מתחייב
25 מר רייפמן לרכוש, אלא רק נקבע באופן כללי כי מר רייפמן ירכוש את כל המניות שיהיו בידיו
26 של מר ויליגר נכון ליום 30.5.2007. מר ויליגר טוען כי הסכום שנכתב בהסכם ההלוואה
27 משקף את התחייבותו של מר רייפמן לרכוש ממנו 2,020,000 מניות במחיר של 1.5 ליש"ט
28 למניה. בתצהירו ציין מר ויליגר שהסכום של 6,500,000 דולר הוא שגוי, וכי למעשה צריך
29 היה להירשם סכום של 6,060,000 דולר (המשקף מכפלה של כמות המניות שהיתה ברשותו
30 במחיר של 3 דולר למניה), אך הסיבה לטעות לא הוסברה. מנגד, מר רייפמן העיד כי הסכום

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- משקף את הבנתו באותה עת לפיה נרכשו על ידי מר ויליגר וחבריו סך של 7,594,538 מניות, כאשר בדיעבד התברר לו כי הוטעה, שכן כמות כזו של מניות מעולם לא הוחזקה על ידי מר ויליגר או מי ממכריו.
18. כבטחון להסכם ההלוואה, נקבע כי מר רייפמן ימשכן לטובתו של מר ויליגר את זכויותיו בחברת Nokotomi Ltd (להלן: "נוקוטומי"), שהחזיקה בחמש חברות (Seven Sun, Stanrod, Wildoro, Gevelina, Aventos) שנרשמו בקפריסין (להלן: "החברות הקפריסאיות"). החברות הקפריסאיות החזיקו בסך הכל ב-62.131% מהון המניות של חברה פולנית, Huta Pokoj S.A, שבבעלותה היה מפעל פלדה בפולין (להלן: "המפעל בפולין"). זכויותיו של מר רייפמן במפעל הפולני הוערכו כשוות מעל ל-100 מיליון דולר. משכון על המניות הללו אכן נרשם.
19. כאמור, בפועל לא הלווה מר ויליגר למר רייפמן כספים בהתאם לקבוע בסעיף 1.1 להסכם ההלוואה. לגרסתו של מר ויליגר, הטעם לכך היה שמר רייפמן לא ביקש כספים נוספים עד לחודש נובמבר 2007. במועד זה, משהגיע מועד פירעון הסכום של 6,500,000 דולר, פנה אליו מר רייפמן בבקשה לדחות בשנית את מועד הפירעון, וכן ביקש הלוואה נוספת. לטענת ויליגר, הסכמות הצדדים באשר למתן הלוואה נוספת ופירעון החוב הקיים עוגנו בהסכם שלישי, שכותרתו "Supplement agreement" (להלן: "התוספת להסכם ההלוואה"). אף בעניין זה הציג מר רייפמן גרסה אחרת לאירועים. לדבריו, הרקע לחתימת התוספת להסכם ההלוואה היה סירובו של מר ויליגר להעמיד לרשותו אשראי של 12,000,000 דולר כפי שהוסכם בין הצדדים בהסכם ההלוואה. בשל הלחץ הכלכלי בו היה שרוי באותה עת, משהתברר לו בחודש דצמבר 2007 כי מר ויליגר מוכן להלוות לו רק סכום של 5,000,000 דולר, הסכים בלית ברירה לחתום על התוספת להסכם ההלוואה.
20. מכל מקום, התוספת להסכם ההלוואה נחתמה ביום 2.1.2008. הסכום של 6,500,000 דולר שהופיע בהסכם ההלוואה הומר בסעיף 2.1 לתוספת להסכם ההלוואה לסכום של 24,000,000 ₪ (זאת לאחר שגובה החוב תוקן, לגרסתו של מר ויליגר, לסך של 6,060,000 דולר). סעיף 2 לתוספת להסכם ההלוואה קבע כי הלווה מאשר בחתימתו על התוספת להסכם "receipt of NIS 24,000,000 on account of the Principal amount on or about August 27th 2007" (סעיף 2.1) וכן "receipt of additional NIS 20,000,000 on January 2nd 2008" (סעיף 2.2). סעיף 3 קבע מהן הריביות שיחולו על ההסכם, ואילו בסעיף 4 נקבע כי נוסף על הריבית ישלם הלווה למלווה את הוצאות ההלוואה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- 1 בסך של 880,000 ₪. תקופת ההלוואה נקבעה בסעיף 5, כאשר צוין כי הסכום של
2 24,000,000 ₪ יפרע עד ליום 31.1.2008, אחרת תעמוד כל ההלוואה לפירעון מיידי. באשר
3 לסכום של 20,000,000 ₪ שאוזכר בסעיף 2.2, נקבע מועד הפירעון ליום 31.3.2008. סעיף
4 6 קבע את הבטוחות להלוואה, ובמסגרתו נזכרו ערבותם של הנתבעים 2 – 4 ו-6, וכן
5 משכנתא על נכס בסביון שרשום היה על שמם של מר רייפמן וגב' מקוב (להלן: "**הנכס**
6 **בסביון**"). סעיף 7 לתוספת להסכם ההלוואה קבע פיצוי מוסכם בסך של 12,000,000 ₪
7 היה והלוואה לא ישלם סכום כלשהו מתוך כספי ההלוואה.
- 8 21. לאחר שנחתם הסכם ההלוואה, הועברו על ידי מר ויליגר כספים בפועל למר רייפמן. עניין
9 נוסף השנוי במחלוקת הוא האם אכן הועבר סך של 20,000,000 ₪ (כפי שנכתב בהסכם)
10 או שמא בפועל הועבר סכום של 5,000,000 דולר (שהיו שווים במועד ההעברה פחות מ-20
11 מיליון ₪) כטענת הנתבעים. כאמור, תקופת ההלוואה נקבעה למשך של כשלושה חודשים,
12 אלא שבפועל השיב מר רייפמן למר ויליגר סכום של 5 מיליון דולר כבר ביום 28.1.2008,
13 והרקע לכך יובהר בהמשך.
- 14 22. ביום 1.2.2008, משחלף המועד שנקבע בתוספת להסכם ההלוואה לפירעון הסכום של
15 24,000,000 ₪, נשלח אל עו"ד גיצלטר מכתב מעו"ד חלפין בשמו של מר ויליגר. במכתב
16 נטען כי יתרת חובו של מר רייפמן מסתכמת בסך של 39,658,908 ₪, ומשעה שהחוב לא
17 נפרע, על עו"ד גיצלטר לפעול למימוש זכויותיו של מר רייפמן במפעל בפולין. מכתב נוסף
18 נשלח ביום 4.2.2008 אל ד"ר רייפמן, גב' רייפמן ז"ל וגב' מקוב, בו נטען כי עליהם לפרוע
19 את חובו של מר רייפמן בסך האמור, מתוקף הערבות עליה חתמו.
- 20 23. פנייה נוספת אל עו"ד גיצלטר נעשתה ביום 18.2.2008, בדרישה לקבל את פירוט הפעולות
21 שנעשו למימוש זכויותיו של מר רייפמן במפעל הפולני. ביום 17.4.2008, נשלח על ידי ב"כ
22 של מר ויליגר, עו"ד וינוגרד, מכתב התראה על כוונה לנקוט בהליכים משפטיים היה ולא יפרע
23 החוב, שנטען כי הוא עומד על 43,244,388 ₪. בהמשך לכך, ביום 13.8.2008 הוגשה
24 תביעה לבית המשפט בסדר דין מקוצר כנגד מר רייפמן והנתבעים 2 – 6.
- 25 24. בין הצדדים נוהלו מגעים בראשית ההליך, במטרה להסיר את העיקולים שהוטלו לבקשת מר
26 ויליגר על נכסים של מר רייפמן ושל הנתבעים הנוספים. ביום 20.11.2008 הגיעו הצדדים
27 להסדר דיוני, לפיו הודה מר רייפמן בקיומו של החוב כלפי מר ויליגר והעביר לו יפוי כוח
28 למימוש הזכויות במפעל הפולני, ואילו מר ויליגר הסכים להסרת העיקולים (להלן: "**ההסדר**
29 **הדיוני**"). ההסדר הדיוני לא הוגש לבית המשפט, אלא הוגשה הודעה על קיומו ובקשה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

1 מוסכמת להסרת העיקולים הזמניים, אשר אושרה על ידי בית המשפט ביום 2.12.2008. יש
2 לציין כי בהודעה הובהר שבכפוף לאמור בהסכם, אין בהסדר כדי להוות הסכמה או הודאה
3 של מי מהצדדים לטענות בהליך. משלא צלחו המגעים, הגיעו הצדדים להסכמה דיונית כי
4 יוגש כתב תביעה בסדר דין רגיל (ראו פרוטוקול הדיון מיום 3.6.2009). ביום 23.9.2012
5 הועבר התיק לטיפול, וטענות הצדדים וראיותיהם נשמעו במהלך שמונה דיוני הוכחות.

ג. טענות הצדדים

6
7 25. **התובע** טען כי חובו של מר רייפמן אליו הוכח, ומשחתמו הנתבעים 2 – 4 ו-6 על ערבות
8 להבטחת החוב, וזה לא נפרע, דין התביעה להתקבל ועל הערבים לפרוע לשלם לתובע את
9 יתרת החוב העומדת לפי כתב התביעה מיום 14.9.2010 על סך של 20,586,253 ₪.

10 26. **הנתבעים 2 – 4** טענו כי הסכם ההלוואה והתוספת לו מציגים מצג שווא לפיו העביר מר
11 ויליגר כספים למר רייפמן, בעוד שבפועל הסכום היחיד שהועבר הוא סך של 5,000,000
12 דולר, אשר הושב לתובע עוד בטרם חלפה תקופת ההלוואה. משכך, למר רייפמן אין כל חוב
13 למר ויליגר וממילא אין לחייב את הערבים בסכום כלשהו. עוד נטען כי הבנתם היתה שכל
14 ערבותם ניתנת לאותו סכום של 5,000,000 דולר אשר גובה בבטוחה של הנכס בסביון, ואף
15 מטעם זה אין לחייב בחוב שנתבע בכתב התביעה. עוד גרסו הנתבעים 2 – 4 כי הם הוחתמו
16 על מסמכים רבים מבלי שהוסבר להם מצב הדברים לאשורו, כך שיש לקבוע שהתובע הפר
17 את חובות הגילוי החלות עליו על פי דין ואף מטעם זה הם פטורים מערבותם. לבסוף נטען
18 כי על הצדדים השלישיים לפצות את הנתבעים במידה ויחויבו בסכום כלשהו לתובע, בסכום
19 שהועמד לצרכי אגרה על 1,000,000 ₪, זאת משום שיש לראות במוריה כישות משפטית
20 זהה לבני הזוג ויליגר, כך שכספים שהועברו על ידי מר רייפמן אליה שולמו למעשה למר
21 ויליגר. אחריותו של עו"ד חלפין, לפי הנתבעים, נובעת מתוקף תפקידו במוריה.

22 27. **הנתבע 6**, עו"ד גיצלטר, טען אף הוא כי לא קיים חיוב בר תוקף למר רייפמן, שכן התובע לא
23 עמד בנטל המוטל עליו להוכיח שאכן היו בידו במועד הרלוונטי מניות של חברת אמבלייז ולא
24 הציג הודעה תקפה בדבר מימוש האופציה שהוענקה לו בהסכם. בנסיבות אלה לא הוכח כי
25 קיים חוב כלשהו לפי הסכם ההלוואה או התוספת לו. עוד נטען כי עו"ד גיצלטר כלל לא חתם
26 על ערבות אישית, והסכמתו התמצתה בהתחייבות מקצועית לפעול במידת הצורך למימוש
27 הבטוחה שניתנה להלוואה, היא זכויותיו של מר רייפמן במפעל הפולני.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- 1 28. **הנתבעת 7**, חברת רוטנשטרייך-גיצלטר, טענה כי אין לה כל קשר לאירועי התובענה. נטען
2 כי עו"ד גיצלטר אינו עובד או שלוח של הנתבעת 7, ומעמדו בחברה אינו קשור כלל למקצועו
3 ולאחריותו המקצועית.
- 4 29. **הנתבעת 8**, מנורה, טענה שפוליסת הביטוח שהוציאה לנתבעים 6 ו-7 אינה כוללת אחריות
5 לערבות או התחייבות אישית שניתנה על ידי עורך הדין, משום שמדובר בפעולות חריגות
6 שאינן חלק מהשירות המקצועי הניתן על ידו. עוד הודגש כי הכיסוי הביטוחי אף אינו חל לגבי
7 מצגי שווא שהציג כביכול עו"ד גיצלטר לתובע. מנורה הדגישה כי לא נתנה אישור לכתב
8 הערבות. **הנתבעת 9**, מגדל, העלתה טענות דומות, בציינה כי התחייבויות אישיות של עורך
9 דין ומתן ערבות אישית אינן מכוסות בפוליסה.
- 10 30. **בני הזוג ויליגר** (הצדדים השלישיים 1 ו-2), טענו בסיכומיהם כי ההודעה נגדם הוגשה תוך
11 שימוש לרעה בהליכי משפט. הם הדגישו שאין לראות בהם ובמוריה כישות משפטית אחת,
12 ומר ויליגר כלל אינו בעל השליטה במוריה. עוד הוסיפו בני הזוג ויליגר וטענו כי אין כל בסיס
13 לטענה שחובו של מר רייפמן נפרע לחברת מוריה, שכן כל הכספים שהועברו בין מר רייפמן
14 ובין מוריה משקפים הלוואות אחרות בין הצדדים שקדמו להסכם האופציה ולחוב שצמח
15 כתוצאה ממנו.
- 16 31. **מוריה** (הצד השלישי 3), טענה אף היא כי ההודעה כנגדה הוגשה רק מתוך רצון להקשות
17 על ההליכים המשפטיים, ואין בסיס לסברה לפיה יש לראות בה ובבני הזוג ויליגר כישות
18 משפטית אחת. מוריה הדגישה כי אין לה כל חוב כלפי מר רייפמן, ולמעשה הוא טרם השיב
19 את מלוא הכספים שהועברו לו על ידי מוריה. עוד הובהר שאין כל בסיס לדרישה שמוריה
20 תפצה את הנתבעים בהליך שכן היא לא גרמה להם לכל נזק.
- 21 32. **עו"ד חלפין** (הצד השלישי 4), טען כי אין כל בסיס לטענות הערבים לפיהן לא הבינו את
22 מסמכי הערבות עליהם חתמו, וכי לא הופעל עליהם כל לחץ או שידול לחתום על המסמכים.
23 הוא הדגיש בהקשר זה כי עו"ד גיצלטר חתם הן על התחייבות מקצועית והן על ערבות אישית.
24 לדבריו, הערבים כולם היו מודעים להתחייבותם הכספית ואין בסיס לטענות שהופנו כלפיו
25 בעניין זה. באשר לחברת מוריה, נטען כי אין כל בסיס לניסיון לקשור בינו ובין מסמך הפירוק
26 מרצון של החברה, ואין כל בסיס לניסיון להטיל עליו אחריות בתור נושא משרה בחברה.
- 27 33. על רקע זה, אפנה כעת להכריע בתובענה.

28 **ד. דיון והכרעה**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

34. סעיף 1(א) לחוק הערבות, תשכ"ז-1967 (להלן: "חוק הערבות"), מבהיר כי "ערבות היא התחייבותו של אדם לקיים חיובו של אדם אחר כלפי אדם שלישי". סעיף 2 לחוק הערבות קובע סייג לערבות, בהבהירו כי "אין ערבות אלא לחיוב בר-תוקף". השאלה הראשונית הדורשת הכרעה היא, אפוא, האם קיים חיוב בר תוקף של מר רייפמן למר ויליגר, וככל שהתשובה חיובית, מהו גובהו של החוב. לאחר שתוכרע שאלה זו ובהתאם לתוצאותיה, ניתן יהיה לבחון את שאלת תוקף הערבויות שניתנו על ידי הנתבעים 2 – 4 ו-6.

35. בהתבסס על האמור בתוספת להסכם ההלוואה, טוען מר ויליגר כי קרן חובו של מר רייפמן עמדה על סך של 44,000,000 ₪. סכום זה מורכב מסך של 24,000,000 ₪, המשקף לטענת מר ויליגר את חובו של מר רייפמן לפי הסכם האופציה, ומסך של 20,000,000 ₪, המשקף את ההלוואה שניתנה למר רייפמן בחודש ינואר 2008. מסכום הקרן יש לנכות לגרסת מר ויליגר את הסכום של 18,150,000 ₪ שהושב לו ביום 28.1.2008 (זהו לטענתו הערך השקלי של 5,000,000 דולר שהושבו לו ביום 28.1.2008, אשר אינו מהווה לגרסתו פירעון מלא של ההלוואה מראשית חודש ינואר 2008) וכן סכום של 5,658,519 ₪ שהתקבל ביום 14.1.2009 כתוצאה ממכירת מניות אמבלייז שהיו ברשותו של מר ויליגר. יתרת החוב עומדת לפיכך, לטענתו, על סכום של 20,191,482 ₪. לכך הוא מבקש להוסיף ריבית בסך של 1,860,799 ₪, ובסה"כ עומד החוב על 22,052,281 (כאמור, בכתב התביעה נתבע סכום של 20,586,253 ₪).

36. אבחן תחילה את טענות הצדדים בנוגע לרכיב הראשון של החוב הנטען (הסך של 24,000,000 ₪), ולאחר מכן אפנה לדון בטענות באשר להלוואה שניתנה למר רייפמן בחודש ינואר 2008.

ד(1). משמעות הקביעה בתוספת להסכם ההלוואה לפיה קיבל מר רייפמן סך של 24,000,000 ₪

37. לגרסתו של מר ויליגר, הסכום של 24,000,000 ₪ משקף את חובו של מר רייפמן לפי הסכם ההלוואה, אשר בתורו משקף את התחייבותו של מר רייפמן לפי הסכם האופציה לרכוש ממר ויליגר כל מניה של חברת אמבלייז אשר תהיה ברשותו נכון ליום 30.5.2007. מר ויליגר טוען כי תנאיו של הסכם האופציה התממשו, כך שלמר רייפמן קמה חובה לרכוש ממנו 2,020,000 מניות בסכום של 1.5 ליש"ט למניה. לגרסתו, הסכם ההלוואה בו הודה מר רייפמן בקיומו של חוב בסך של 6,500,000 דולר (שצריך היה להיות 6,060,000 דולר), ובהמשך לכך התוספת להסכם ההלוואה במסגרתה הודה מר רייפמן בחוב של 24,000,000 ₪, מוכיחים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- 1 כי אכן קמה למר רייפמן החובה לרכוש את המניות, ודי במסמכים אלו כדי להוביל למסקנה
2 שהסכום של 24,000,000 ₪ משקף את חובו. ברם, בחינת העדויות והמסמכים שהוצגו
3 בהליך זה מעוררת ספקות לא מבוטלים באשר לטענות אלו של התובע.
- 4 38. אכן, אין חולק שמר רייפמן חתם על הסכם ההלוואה ואף על התוספת להסכם, וכי ממסמכים
5 אלו עולה כי הוא קיבל ממר ויליגר סך 6,500,000 דולר שהומרו מאוחר יותר לסכום של
6 24,000,000 ₪. אלא שאף לגרסתו של מר ויליגר, המתואר בהסכמים הוא פיקציה שאינה
7 משקפת את המציאות, שכן מר רייפמן לא קיבל בפועל לא סכום של 6 וחצי מיליון דולר ולא
8 סכום של 24 מיליון שקל, ובלשונו של מר ויליגר עצמו, **"מה זה 24 מיליון שקל, הרי שנינו**
9 **סיכמנו שלא נתתי לו כסף"** (עמוד 152 לפרוטוקול מיום 10.6.2013).
- 10 39. אם גם לגרסתו של מר ויליגר תוכנם של ההסכמים אינו מתאר את שאירע בפועל, ברי כי יש
11 לבחון את הנסיבות שסבבו את החתימה עליהם על מנת שניתן יהיה לקבוע האם אכן קיים
12 חוב בסך של 24,000,000 ₪. הנה כי כן, יש להכריע האם כנטען על ידי מר ויליגר, התקיימו
13 התנאים בהסכם האופציה, כך שחובו של מר רייפמן שריר וקיים (והסכומים שנרשמו
14 בהסכמים משקפים נכונה את גובהו), או שמא כפי שנטען על ידי הנתבעים, תנאים אלו כלל
15 לא קוימו ועצם חתימתו של מר רייפמן על ההסכמים אינה יכולה לייצר חוב יש מאין.
- 16 40. לפי הסכם האופציה, הצהיר מר ויליגר כי בבעלותו במועד החתימה (חודש מרץ 2007) מניות
17 של חברת אמבלייז, ובהתאם להצהרה זו התחייב מר רייפמן לרכוש ממנו את כל המניות
18 שיהיו ברשותו נכון ליום 30.5.2007. אלא שמר ויליגר לא הציג ראיה כלשהי המלמדת כי
19 במועד הקובע היו ברשותו מניות של חברת אמבלייז. בתחילת חקירתו העיד מר ויליגר כי
20 **"אני אענה לך מה שאני יודע, אני לא זוכר בדיוק מתי קניתי את המניות ואם קניתי אותם**
21 **במאי או באפריל או ביוני"** (עמוד 237, שורות 15 – 16 לפרוטוקול מיום 13.6.2013).
22 כאשר נשאל מדוע לא הביא ראיות לכך שהיו ברשותו מניות בחודש מאי 2007, ונטען בפניו
23 כי אי הצגת המסמכים מלמדת שככל הנראה הסיבה לכך היא שלא היו ברשותו מניות במועד
24 זה, השיב **"יכול להיות"** (עמוד 237, שורה 23 לפרוטוקול מיום 13.6.2013). עוד יש לציין
25 כי גב' ויליגר העידה גם היא כי אינה יודעת מתי נרכשו המניות (עמוד 746 לפרוטוקול מיום
26 24.10.2013). אף מר אבנר גז (להלן: **"מר גז"**), מנהל תחום לקוח עסקי בסעיף גבעתיים
27 של בנק המזרחי, העיד כי לפי טופס אישור יתרות שהוצג על ידו (נ/81א') בין יום 1.1.2007
28 ועד ליום 31.1.2009 לא נרכשו בחשבון של בני הזוג ויליגר מניות של חברת אמבלייז.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

41. מר ויליגר צירף לתצהירו הודעת דואר אלקטרוני שנשלחה על ידי מר רייפמן ביום 2.7.2007, וביקש להסתמך עליה בכדי להוכיח כי מועד מימוש האופציה, שנקבע בהסכם האופציה בין התאריכים 20.2.2008 – 30.3.2008, הוארך לתקופה של 18 חודשים, בין התאריכים 2.7.2008 – 2.1.2009 (ראו נספח 2 לתצהירו של מר ויליגר). אלא שהארכה זו מתייחסת למועד המימוש של האופציה, ולא למועד הקובע ביחס לכמות המניות אותן התחייב מר רייפמן לרכוש ממר ויליגר, שהוא כאמור המניות שיהיו ברשותו בסוף חודש מאי 2007. השאלה האם במועד הקובע החזיק מר ויליגר במניות חברת אמבלייז נותרה, אפוא, ללא מענה.
42. הראיה היחידה שהוצגה באשר למניות שנרכשו על ידי מר ויליגר היתה תדפיס כמה שורות של בנק FIBI, ממנו עולה כביכול כי ביום 19.6.2007 היו ברשותו של מר ויליגר סך של 2,045,156 מניות של חברת אמבלייז (ראו הודעת התובע מיום 9.3.2014). לפי עדותו של מר גז, ביום 20.11.2008 הועברו לחשבון בני הזוג ויליגר 2,045,156 מניות מחשבון על שם חברת צבי ו' ושות' בע"מ, והוחזרו לחשבון זה ביום 25.12.2008 (עמודים 943 – 945 לפרוטוקול מיום 6.4.2014). אלא שראיות אלו אינן מתייחסות למועד הקובע שנקבע בהסכם האופציה, שהוא כאמור סוף חודש מאי 2007.
43. לטענתו של מר ויליגר, מתוך כמות זו התחייב מר רייפמן לקנות סך של 2,020,000 מניות, ומכך נובע חובו. אלא שמר ויליגר לא הציג כל מסמך בכתב בו הוא פונה אל מר רייפמן בדרישה לממש את האופציה ביחס לכמות זו של מניות (ראו עמוד 246 לפרוטוקול מיום 13.6.2013). אף עו"ד גיצלטר העיד כי לא התקבלה כל הודעה מטעם מר ויליגר בה דרש שמר רייפמן ירכוש את המניות בסכום של 1.5 ליש"ט למנייה כפי שהוסכם כביכול ביניהם (עמוד 870 לפרוטוקול מיום 9.2.2014). הנה כי כן, לא רק שלא הוצגו ראיות באשר לאחזקת מניות אמבלייז על ידי התובע במועד הרלוונטי, אלא שגם לא הוכח כי התובע דרש בזמן אמת את מימוש האופציה שהוענקה לו על פי ההסכם.
44. בסעיף 2 להסכם האופציה הובהר כי היה ומר ויליגר יבחר לממש את האופציה שהוענקה לו, ישלם מר רייפמן סכום של 1.5 ליש"ט עבור כל מניה. מימוש האופציה, כך נקבע, יעשה בהודעה שתימסר למר רייפמן לפחות 48 שעות לפני המועד הקובע, בה יצוין מספר המניות שברצון ויליגר למכור למר רייפמן ומספר החשבון להעברה הבנקאית. בסעיף 2.3 הובהר כי היה ולא תימסר הודעה עד המועד הקובע, תבוטל האופציה ולא יהיה לה תוקף כלשהו. יוער כי על ההסכם מופיעה חתימתו של מר רייפמן בלבד, ומר ויליגר אינו חתום על ההסכם (ראו נספח 1 לתצהירו של מר ויליגר). לגרסת מר ויליגר, עצם החתימה על הסכם ההלוואה מהווה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- 1 הוכחה למימוש האופציה על ידו משום שבסעיף 4.2 נאמר כי מוסכם שהמניות אכן נרכשו על
2 ידי הלווה. לטענתו, על אף שבהסכם האופציה הצהיר כי הוא מחזיק במניות של החברה כבר
3 בחודש מרץ 2007 (הצהרה שכאמור לא הוכח כי היתה נכונה), ועל אף שההסכם קובע כי
4 מר רייפמן מתחייב לרכוש את כל המניות שיהיו ברשותו עד לחודש מאי 2007, "זה לא
5 רלוונטי בכלל מתי רכשתי את המניות" (עמוד 304 לפרוטוקול מיום 13.6.2013), משום
6 שדי בחתימה על ההסכמים כדי להוות הוכחה לקיומו של החוב. כפי שכבר הובהר, זוהי
7 עמדה בעייתית, משעה שמוסכם בין הצדדים כי ההסכם עצמו אינו מהווה תיאור אמיתי של
8 האירועים.
- 9 45. מעבר לכך, אף תוכנו של הסכם ההלוואה עליו מבקש מר ויליגר להסתמך, מעורר תמיהות
10 של ממש באשר לגרסתו לפיה ההסכם משקף התחייבות של מר רייפמן לרכוש כמות ידועה
11 של מניות. ראשית, ההסכם לא מבהיר לאיזו כמות של מניות מתייחס החוב של 6,500,000
12 דולר. אם אכן במועד חתימת ההסכם כבר היו ברשותו של מר ויליגר סך של 2,020,000
13 מניות, והוא כבר דרש ממר רייפמן לממש את האופציה ולרכוש מניות אלו בסכום של 1.5
14 ליש"ט למניה, נשאלת השאלה מדוע לא צוין הדבר מפורשות בהסכם ההלוואה, ומדוע לא
15 הובהר כי סכום החוב מהווה התחייבות של רייפמן לרכוש כמות זו של מניות במחיר גבוה
16 משמעותית מערך (לטענת עו"ד גיצלטר בתקופה של חודש מרץ 2007 מחיר מניות אמבלייז
17 עמד על בין 50 ל-70 פני למניה (עמוד 874 לפרוטוקול מיום 9.2.2014)). שנית, מר ויליגר
18 לא הסביר כיצד נוצרה הטעות כביכול בהסכם ההלוואה, שם צוין כי החוב עומד על סכום של
19 6,500,000 דולר בעוד שבפועל עמד רק על 6,060,000 דולר. אם אכן היה מדובר במימוש
20 אופציה על כמות ידועה של מניות (2,020,000 מניות במחיר של 3 דולר למניה) לא ברור
21 מדוע שתיוצר טעות של למעלה מ-400 אלף דולר בגובה החוב שצוין בהסכם ההלוואה.
- 22 46. עובדה נוספת שראוי להזכיר היא, שהסכום של 12 מיליון דולר אותו אמר היה מר ויליגר
23 להלוות למר רייפמן על פי הסכם ההלוואה, לא הועבר לו. לגרסתו של מר ויליגר הסיבה לכך
24 היתה שמר רייפמן לא היה מעוניין בכספים (סעיף 19 לתצהירו). גרסה זו נדמית, בלשון
25 המעטה, תמוהה. מר רייפמן היה נתון באותה עת בקשיים כלכליים עקב ניסיונותיו למנוע את
26 ההשתלטות העוינת על החברה, ופעל בכל אמצעי שעמד לרשותו לגיוס כספים נוספים. נדמה
27 שטענה לא סבירה זו נועדה לטשטש את העובדה שהרקע לחתימת הסכם ההלוואה היה
28 רצונו של מר רייפמן לקבל את ההלוואה הנוספת, ולא, כפי שטען מר ויליגר בעדותו, דרישה
29 כביכול של מר ויליגר למימוש האופציה שנענתה בבקשה של מר רייפמן לדחות את מועד
30 התשלום (עמוד 255, שורות 22 – 23 לפרוטוקול מיום 13.6.2013).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

47. שאלה נוספת מתעוררת מבחינה של המסמך העיקרי עליו מבקש התובע להסתמך בכדי לדרוש את הסכום של 24,000,000 ₪. מר ויליגר לא ידע להסביר מדוע נרשם בתוספת של הסכם ההלוואה הסכום של 24 מיליון ₪. לטענת מר ויליגר, במועד החתימה על התוספת להסכם ההלוואה תוקן סכום החוב לסך של 6,060,000 דולר, אשר הומרו ל-24 מיליון ₪. אלא ששער הדולר ביום 27.8.2007, שהוא המועד לפיו לטענת מר ויליגר חושב סכום החוב, עמד על למעלה מ-4.1 ₪, כך שסכום של 6,060,000 דולר היה שווה למעלה מ-25 מיליון ₪. בחקירתו נשאל מר ויליגר על הסיבה לפערים אלו, והשיב "נכון עיגלנו את זה ל-24 מיליון" (עמוד 152 לפרוטוקול מיום 10.6.2013). מר ויליגר לא הסביר מדוע בתצהירו לא ציין כי הסכום האמור אינו משקף את החוב הקיים, אלא מהווה "עיגול" של הסכום, ומה הסיבה לכך שהסכים לפתע למחול למר רייפמן על סכום של למעלה ממיליון שקלים.

48. אל מול גרסה זו, הוצג על ידי מר רייפמן הסבר אחר לחתימה על הסכם ההלוואה והתוספת לו. מר רייפמן הבהיר בעדותו, כי הרקע לחתימה היה מצבו הכלכלי הדחוק באותה עת, בשל רצונו לרכוש כמות גדולה ככל הניתן של מניות בכדי למנוע השתלטות עוינת על החברה, ועל כן ביקש ממר ויליגר הלוואה נוספת של 12 מיליון דולר. לגרסתו של מר רייפמן, מר ויליגר כלל לא מסר לו בזמן אמת על רכישה של 2,020,000 מניות עבורו וממילא על רצונו לממש את האופציה עבור מניות אלו. לדבריו, הוא סבר כי נרכשו על ידי מר ויליגר ומכריו סך של 7,594,538 מניות, אשר יצביעו עבורו באסיפה הכללית של חברת אמבלייז, והרקע להסכמותיו עם ויליגר היה הבנתו שמניות אלו ישמשו למניעת ההשתלטות העוינת על חברת אמבלייז. כדבריו של מר רייפמן, "בנקודה מסויימת הוא אומר לי, יש לי מעל שבעה מיליון מניות, אני אומר זה מצוין, אני חייב לדווח, אלה מניות שיצביעו בעבורי על פי חובת הדיווח, ואמנם, ועכשיו, זה אוקטובר, איפה שהוא באוקטובר, ואמנם אני הולך ואני מדווח על כך לבורסה, שיש, כי כל מניה שמצביעה שבעבורי, גם אם אני לא מחזיק בה, אישית אני מחוייב לדווח, וזה הדיווח שנעשה" (עמוד 431, שורות 11 – 23 לפרוטוקול מיום 9.9.2013).

49. לגרסתו של מר רייפמן, רק לאחר שנפתח ההליך המשפטי נמסר לו על ידי מר ויליגר כי כמות המניות שרכש עומדת על 2,020,000 מניות. מר רייפמן הדגיש עוד כי מניות אלו שמר ויליגר טען שהיו ברשותו, לא הצביעו בפועל באסיפה הכללית שהתקיימה ביום 19.3.2009 (עמוד 469 לפרוטוקול מיום 9.9.2013). לפיכך, לא התקיימו התנאים שנקבעו בהסכם האופציה, ולא ניתן לראות בחתימה על הסכם ההלוואה או בחתימה על התוספת להסכם כהסכמה מחייבת, שכן היא התבססה על הבנתו המוטעית של מר רייפמן שאכן נרכשה עבורו כמות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

1 גדולה משמעותית של מניות. כפי שהבהיר בעדותו, "אני לא חייב כסף לצביקה ויליגר,
2 מהרגע שהחזרתי לו חמישה מיליון דולר, אני לא חייב לו דבר, אופציית ה'פוט' שבגינה
3 הייתי חייב והתחייבתי לרכוש ממנו מניות באחד וחצי פאונד, מבחינתי הופרה כי המניות
4 שהוא אמר שהוא יקנה לא נרכשו, והדברים כמו שהוא אמר שיקרו לא קרו... לכן מבחינתי
5 אני לא חייב לו שקל" (עמוד 486, שורה 26 – עמוד 487, שורה 3 לפרוטוקול מיום
6 9.9.2013).

7 50. מר רייפמן אכן דיווח לחברת אמבלייז כי נרכשו עבורו סך של 7,594,538 מניות, והחברה
8 דיווחה על כך לבורסה ביום 8.10.2007 (נספח 5 לתצהירו של מר רייפמן). לדברי רייפמן,
9 המחיר המצוין בדיווח לבורסה של 1.5 ליש"ט למניה משקף את הסכמותיו לפי הסכם
10 האופציה (עמוד 480 לפרוטוקול מיום 9.9.2013). זאת ועוד, אף הודעת הדואר האלקטרוני
11 שנשלחה על ידי מר רייפמן, בה הוארך תוקף האופציה שהוענקה למר ויליגר (נספח 2
12 לתצהירו של מר ויליגר) תומכת בגרסתו כי האמין בשלב זה שמר ויליגר וחבריו רכשו עבורו
13 מניות, שכן בהודעה צוין כי האופציה הוענקה למר ויליגר **"and your colleagues"**. לפי
14 גרסתו של מר ויליגר לאירועים, לא מובן מדוע היה צריך רייפמן לציין שהאופציה הוענקה גם
15 לחבריו של מר ויליגר, אשר כלל לא נזכרו בהסכם האופציה.

16 51. ראוי לציין בעניין זה כי מר ויליגר הציג ראיות נוספות התומכות בכך שמר רייפמן הכיר בקיומו
17 של חוב כלפיו. כך, הוצג שיק על סך של 24 מיליון ₪ שנמסר לו על ידי מר רייפמן (אותו
18 החליט מר ויליגר שלא להגיש להוצאה לפועל משום שהבין שמצבו מר רייפמן אינו טוב
19 (עמודים 282 – 283 לפרוטוקול מיום 13.6.2013)). מסמכים נוספים שהוצגו מלמדים כי
20 ביום 11.5.2008 נחתם בין התובע ואשתו ובין מר רייפמן וגב' מקוב הסכם למכירת ביתם
21 בסביון תמורת 10 מיליון ₪, אשר ישולמו באמצעות קיזוז חובו של מר רייפמן למר ויליגר
22 (נ/39, נ/40 – נ/44). ההסכם בוטל ביום 31.7.2008, כאשר במסמך הביטול צוין כי חובם
23 של מר רייפמן וגב' מקוב למר ויליגר עומד על 38,500,000 ₪ (ראו נ/26). עוד הוזכר ההסדר
24 הדיוני שנחתם בין הצדדים ביום 20.11.2008, לפיו הסכים מר רייפמן למתן פסק דין נגדו
25 והסכמת התובע להסרת העיקולים שחלו על מי מהנתבעים (נספח 17 לתצהיר מר ויליגר,
26 ראוי להעיר כי נוסח פסק הדין עליו הוסכם בהסדר לא צורף).

27 52. ברם, אירועים אלו נוגעים למועד בו מר רייפמן האמין, לגרסתו, כי כמות המניות המוחזקת
28 על ידו גדולה משמעותית מזו שהוחזקה על ידי מר ויליגר בפועל, ופער זה יכול להסביר את
29 הסכמותיו ביחס לגובה החוב. באשר להסדר הדיוני, יש לציין כי ממכתב שצורף לתצהירו של

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- מר רייפמן (נספח 9א') עולה שבין הצדדים שררה הסכמה כי מר רייפמן ישלם סך של 0.95 ליש"ט עבור 2,020,000 המניות המוחזקות על ידי מר ויליגר, ובכך יבואו לידי סיום כל המחלוקות וההתחייבויות בין הצדדים. כשם שלא ניתן להסתמך על מכתב זה כדי לקבוע כי סכום החוב נמוך משמעותית מהסכום הנתבע, ברי שלא ניתן להסתמך על הסכמות הצדדים כחלק מניהול משא ומתן ביניהם באשר להסרת העיקולים כהוכחה לקיומו החוב.
53. אכן, גם גרסתו של מר רייפמן מעוררת חוסר נוחות. נשאלת השאלה מדוע חתם מר רייפמן על הסכמים בהם הצהיר כי קיבל לידי סכומי עתק על אף שלא כך היה, וכיצד משקפים הסכומים עליהם הצהיר את כמות המניות שהאמין לכאורה כי נרכשה עבורו. חוסר נוחות נוסף מתעורר מכך שברור שמר רייפמן אכן הסכים בזמן אמת לרכוש ממר ויליגר מניות במחיר הגבוה משמעותית ממחיר השוק. יחד עם זאת, בחינת הפגמים בגרסתו של מר ויליגר, לצד מצבו הכלכלי הרעוע של מר רייפמן באותה עת ונכונותו לעשות כל שביכולתו על מנת למנוע את ההשתלטות העוינת על חברת אמבלייז (התנהלות שאף הובילה בסופו של יום להרשעתו בפלילים), כמו גם מערכת היחסים בין הצדדים (אין חולק שהצדדים היו חברים קרובים באותו מועד), משכנעת כי גרסתו של מר רייפמן לפיה חתימתו על ההסכמים נבעה בעיקר מהבנתו כי רק כך יוכל לגייס כספים נוספים, כאשר בדיעבד הסתבר לו כי התנאים של הסכם האופציה לא מולאו וכלל לא נעשה שימוש במניות כפי שהובטח לו, היא גרסה סבירה.
54. נטל השכנוע מוטל, כידוע, על התובע. על ההבחנה בין נטל השכנוע וחובת הראיה עמד בית המשפט העליון בע"א 8385/09 המועצה המקומית סאג'ור נ' סונול ישראל בע"מ (ניתן ביום 9.5.2011), בפסקה 23 לפסק דינו של השופט י' דנציגר:
- "נטל השכנוע מגלם את החובה העיקרית המוטלת על בעל דין להוכיח את טענותיו כלפי יריבו, כאשר אי עמידה בנטל זה יוביל לדחיית טענותיו. חובת הראיה היא חובה נלווית ומשנית לנטל השכנוע. משמעה של חובה זו הינה כי על בעל הדין האחד חלה חובה להביא ראיות לעמידה בנטל השכנוע, ועל בעל הדין השני חלה חובה להביא ראיות השומטות את הבסיס תחת ראיות שהובאו לחובתו, וזאת כאשר אין ביכולתו לעשות כן באמצעות הראיות שהביא בעל הדין האחד. כמו כן, הכלל הבסיסי הוא כי "המוציא מחברו - עליו הראיה", ולכן נושא התובע בנטל השכנוע לגבי כל יסודותיה העובדתיים של תביעתו, ועל מנת לזכות בה עליו להטות את מאזן ההסתברויות לטובתו על ידי הרמת נטל הוכחת התביעה בשיעור העולה על 50%. יחד עם זאת, אם מעלה הנתבע

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

טענות הגנה מצידו, עליו לשאת בנטל השכנוע לגבי כל יסודותיהם העובדתיים
של טענות אלה, ובמקרה שבו ראיות הצדדים ורמת הוודאות של שתי גרסאות
סותרות שמעלים התובע והנתבע הינן שקולות, יפעל הספק לחובת התובע".

55. בנסיבות המקרה דנן, לא הורם הנטל על ידי התובע, והגם שיש כאמור פגמים גם בגרסת
הנתבעים, הספק פועל לחובתו. אסכם, כי מר ויליגר לא הצליח לשכנע שהסכום שנכתב
בתוספת להסכם ההלוואה אכן משקף חוב אמיתי של מר רייפמן אליו. על רקע זה אפנה כעת
לבחון את טענותיו של מר ויליגר בנוגע לסכום ההלוואה שניתן למר רייפמן בחודש ינואר
2008, לאחר החתימה על התוספת להסכם ההלוואה.

ד(2). האם נותר חוב בגין הסכומים שהועברו על בסיס התוספת להסכם ההלוואה?

56. כאמור, לטענת מר ויליגר קרן החוב מורכבת בנוסף מסכום של 20,000,000 ₪ שהועבר
למר רייפמן בראשית חודש ינואר 2008, כאשר בסוף החודש הוחזר סכום השווה לסך של
18,150,000 ₪, כלומר לתובע נותר חוב בסך של 1,850,000 ₪, עליו יש להוסיף ריבית
בגובה של 2% + Prime. גרסת הנתבעים כולם היתה כי הסכום שהועבר בפועל למר רייפמן
עמד על 5,000,000 דולר, וסכום זהה הושב למר ויליגר בחלוף חודש טרם מועד הפירעון,
לאור דרישתה של גב' ויליגר ממר רייפמן להשיב את הכספים. בכך הפר למעשה מר ויליגר
את הסכם ההלוואה, וממילא אין הוא זכאי לא לקבלת ריבית בגין ההלוואה, לא לפיצוי
המוסכם בסך של 12,000,000 ₪, ולא להוצאות ההלוואה שנקבעו בתוספת להסכם
ההלוואה כעומדות על סך של 800,000 ₪ (בכתב התביעה הבהיר התובע כי הוא מוחל על
שני הסכומים האחרונים).

57. כבר הובהר לעיל שמר ויליגר עצמו הודה כי האמור בתוספת להסכם ההלוואה אינו משקף
את שאירע בפועל, שכן כלל לא הועברו למר רייפמן 24 מיליון ₪ כפי שנכתב בסעיף 2.1
להסכם. בהתחשב בכך, ניסיונו של מר ויליגר להיאחז בעובדה שבהסכם נרשם בסעיף 2.2
כי הסכום הועבר בשקלים כהוכחה מספקת לכך שאכן הוא שאירע, כאשר הנתבעים כולם
טענו כי הסכום שהועבר עמד על 5,000,000 דולר, אינו יכול לעמוד.

58. מר ויליגר בחר שלא להציג כל ראיה נוספת, כגון תדפיס חשבון בנק, להעברת סכום זה.
יתרה מזאת, אף עדותו בנושא לא היתה סדורה. תחילה טען כי ההלוואה הועברה בשקלים,
אולם לאחר מכן תיקן וטען שחלקה הועבר בשקלים וחלקה בדולרים (עמוד 168, שורה 11

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- 1 לפרוטוקול מיום 10.6.2013). מר ויליגר לא זכר מאיזה חשבון הועבר הכסף או לאיזה חשבון
2 הועבר, ואף לא ידע לנקוב בתאריך ההעברה (עמודים 168 – 169 לפרוטוקול מיום
3 10.6.2013). אף עו"ד חלפין לא יכול היה להעיד כי אכן הועברו 20,000,000 ₪ (ולא חמישה
4 מיליון דולר) בהלוואה, אלא ביקש להסתמך על נוסח ההסכם (עמוד 1203 לפרוטוקול מיום
5 23.4.2014). לטענת גב' ויליגר, ככל שהיא זוכרת סכום ההלוואה למר רייפמן הועבר
6 בשקלים (עמוד 738 לפרוטוקול מיום 24.10.2013), אולם גם היא לא ידעה להעיד על כך
7 בוודאות.
- 8 59. מנגד, מר רייפמן לא רק העיד כי סכום ההלוואה התקבל במטבע דולר אמריקאי (עמוד 478
9 לפרוטוקול מיום 9.9.2013), אלא שלתצהירו צורפו מסמכים המעידים על השבת סכום של
10 חמישה מיליון דולר ביום 28.1.2008 (נספח 14. יוער כי התובע לא הציג תחשיב המסביר
11 מדוע הסך של 5 מיליון דולר היה שווה באותו מועד דווקא 18,150,000 ₪, כאשר על פי
12 נתוני בנק ישראל עמד שער הדולר היציג ביום 28.1.2008 על 3.709 ₪). גם מר ויליגר
13 הודה בעדותו כי סכום של חמישה מיליון דולר אכן התקבל בחשבונו בבנק לאומי (עמוד 172
14 שורה 22 – עמוד 173 שורה 3 לפרוטוקול מיום 10.6.2013). בהינתן העובדה שמר רייפמן
15 לקח הלוואה נוספת על מנת להשיב את הכספים טרם מועד הפירעון, החלטה להשיב דווקא
16 5 מיליון דולר, אם אכן הועברה ההלוואה כולה בשקלים, נדמית חסרת היגיון. יצוין, כי המלווה,
17 מר שלמה נרקיס, דרש כבטוחה להלוואה שהמשכנתא על הנכס בסביון שנרשמה על בני
18 הזוג ויליגר תועבר לשמו, וכך אכן אירע (ראו נ/30 ו-נ/24 בעניין זה). אם אכן עמד החוב על
19 20 מיליון שקלים, ולרשותו של מר רייפמן עמדה בטוחה טובה להציע למלווה, נראה לא סביר
20 כי בחר על דעת עצמו להשיב כספים במטבע דולרי דווקא באופן שאינו מהווה פירעון מלא
21 של חובו.
- 22 60. בהכרעה בין גרסאות הצדדים יש להתחשב גם ברקע להשבת הכספים. לפי עדותו של מר
23 ויליגר, בשל התנגדותה של אשתו למתן ההלוואה, החליט מר רייפמן להשיב את הכספים
24 פרק זמן קצר לאחר שהוענקה ההלוואה, וטרם מועד פירעונה (עמודים 170 – 171
25 לפרוטוקול מיום 10.6.2013). גב' ויליגר העידה כי פנתה למר רייפמן לאחר שנודע לה על
26 ההלוואה בביקורת על כך שלווה כספים מבעלה על אף התנגדותה, ולאחריה של שיחה זו
27 הכסף הוחזר (עמוד 721 לפרוטוקול מיום 24.10.2013). הנה כי כן, לפי גרסת התובע עצמו,
28 מר רייפמן בחר להשיב את הכספים טרם מועד הפירעון (על אף שמבחינה משפטית לכאורה
29 לא היה מחויב לעשות כן) בשל דרישת בני הזוג ויליגר כי יעשה כן. החלטה אקראית להשיב

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- 1 את ההלוואה במטבע דולרי בנסיבות אלו נדמית תמוהה עוד יותר, וסביר יותר שאכן הסכום
2 הושב במטבע דולרי משום שסכום ההלוואה התקבל במטבע זה.
- 3 61. על כן, צודקים הנתבעים בטענתם שהתנהלות זו של בני הזוג ויליגר היוותה למעשה הפרה
4 של הסכם ההלוואה. אין כל משמעות לטענתה של גב' ויליגר כי לא דרשה מפורשות את
5 הכסף בחזרה (עמוד 728 לפרוטוקול מיום 24.10.2013), כאשר בפועל היה ברור לה שלאור
6 השיחה עימה ישיב מר רייפמן את הכספים. מר רייפמן העיד כי ניהל גם שיחה בנושא עם
7 מר ויליגר, אשר אמר לו "אתה הורס לי את המשפחה, אתה חייב לסדר את זה" (עמוד
8 501 לפרוטוקול מיום 9.9.2013), כך שאין בסיס לטענה שמר רייפמן השיב את הכספים על
9 דעת עצמו. זאת ועוד, גב' ויליגר עצמה הודתה כי היה באפשרותה לדרוש את השבת הכספים
10 משום שאלו ניתנו מאחורי גבה (עמוד 764 לפרוטוקול מיום 24.10.2013). בנסיבות אלה
11 ספק רב האם זכאי מר ויליגר לגבות ריבית והוצאות עבור ההלוואה, וודאי שהוא אינו זכאי
12 לקבל הפיצוי המוסכם שנקבע בהסכם. המסקנה המתבקשת היא כי גם רכיב נטען זה של
13 החוב לא הוכח על ידי התובע.
- 14 62. די באמור לעיל בכדי להוביל למסקנה כי דין התביעה להידחות. מסקנה זו מתחזקת לאור
15 הדיון להלן, במסגרתו יובהר מדוע אף אם היתה הקביעה בעניין קיומו של החוב שונה,
16 המסקנה כי אין מקום לקבל את התביעה כנגד הערבים היתה עומדת בעינה.

ד(3). תוקפם של כתבי הערבות שנחתמו על ידי הנתבעים 2 – 4

- 18 63. הערבים העלו טענות שונות בנוגע לתוקפם של כתבי הערבות שנחתמו על ידם. טענה
19 מרכזית אחת היתה כי ערבות הערבים ניתנה להבטחת הלוואה ספציפית של 5,000,000
20 דולר, וסכום זה הושב לידיה של התובע זה מכבר.
- 21 64. לטענת גב' מקוב, חתימתה על ההסכמים התייחסה להסכמתה לכך שהנכס בסביון (שהיה
22 רשום גם על שמה) ימושכן, והיא לא ערבה אישית לכל חוב מעבר לכך (ראו עדותו של מר
23 רייפמן, עמודים 461 – 462 לפרוטוקול מיום 9.9.2013). לדבריה הפגישה במסגרתה
24 הוחתמה על מסמכי הערבות נמשכה בין 5 ל-10 דקות (עמוד 589 לפרוטוקול מיום
25 11.9.2013). יש לציין כי על כתב ערבותה של גב' מקוב מצוין הסכום של 44,000,000 ₪,
26 וחתימתה מופיעה הן על הסכם ההלוואה והן על התוספת להסכם. לגרסתה של גב' מקוב,
27 אשר אישרה את חתימתה על המסמכים, היא הבינה כי עליה לחתום על מסמכים הנוגעים
28 לנכס בסביון אשר מחציתו היתה באופן רשמי בבעלותה (עמוד 621 לפרוטוקול מיום
29 11.9.2013), ומעבר לכך לא תהיה ערבה באופן אישי.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

65. לגרסת הנתבעים 3 – 4, היתה הבנתם כי הם חותמים על ערבות של חמישה מיליון דולר, אשר מגובה בביטחונות נוספים, הן הבית בסביון והן המניות במפעל הפולני. ד"ר רייפמן טען כי ידע שהוא מתבקש לחתום על ערבות לסכום של חמישה מיליון דולר (עמוד 644, שורות 1 – 2 לפרוטוקול מיום 11.9.2013). לדבריו הפגישה עם עו"ד חלפין ארכה מספר דקות ספורות, ולא הוסברה לו כראוי על ידי עו"ד חלפין משמעות החתימה שלו ושל גב' רייפמן ז"ל על המסמכים (עמוד 655 לפרוטוקול מיום 11.9.2013). בהקשר זה העיד מר רייפמן כי הוריו אינם דוברי אנגלית (עמוד 524 לפרוטוקול מיום 9.9.2013). יש לציין עוד כי הן ד"ר רייפמן והן גב' רייפמן ז"ל לא חתמו על התוספת להסכם ההלוואה (אלא רק על הסכם ההלוואה עצמו), וכי בהסכם הערבות שלהם כלל לא צוין הסכום בו הם חייבים.
66. הנתבעת 5, גב' ענת דר (להלן: "גב' דר"), היתה עובדת בחברת אמבלייז משנת 1997, כאשר לאור רוב התקופה היה מר רייפמן מנהלה הישיר, והשניים אף היו ביחסי חברות קרובים. גב' דר הופטרה מהערבות בהסכמת הצדדים, אך זומנה להעיד על נסיבות החתימה על כתב הערבות. לדבריה, קיבלה שיחת טלפון ממר רייפמן, כאשר "הוא התקשר אליי, והיינו חברים מאד מאד טובים, הוא התקשר אליי ואמר לי שהוא צריך ממני טובה, אז אמרתי לו מה שתבקש, אז הוא כזה גיחך, אז הוא אומר לי אני צריך שתחתמי לי על ערבות על חמש מיליון דולר, אז שתקתי כי הוא היה חבר ממש טוב שלי, הוא יודע שאין לי מאית מהסכומים האלה, אין לי את הסכומים האלה, אז הוא אמר לי שזה אפס אחוז סיכון ושזה לשלושה חודשים, ואין בזה סיכון בכלל, אז אמרתי לו ש, כאילו, בסדר" (עמוד 617, שורות 10 – 16 לפרוטוקול מיום 11.9.2013). גם לדבריה הפגישה במשרדו של עו"ד חלפין היתה קצרה, בת מספר דקות (עמוד 618, שורות 9 – 11 לפרוטוקול מיום 11.9.2013).
67. אל מול גרסה זו של הנתבעים, העיד עו"ד חלפין כי הפגישה עם הערבים ערכה כארבעים וחמש דקות (עמוד 1043 לפרוטוקול מיום 6.4.2014), וכי הוסברה להם היטב משמעות הערבויות עליהם חתמו. הוא לא ידע להסביר מדוע ד"ר רייפמן וגב' רייפמן ז"ל לא חתמו על התוספת להסכם, אלא רק על מסמך ערבות שכותרתו "Guaranty" ועל הסכם ההלוואה (עמוד 1052 לפרוטוקול מיום 6.4.2014). לטענתו אין לעניין חשיבות משום שלגרסתם ידעו על סכום של 5,000,000 דולר שהופיע רק בתוספת להסכם ההלוואה, ומכך נובע שמלוא גובה החוב היה ידוע להם. בסיכומיו הדגיש התובע כי גב' מקוב אף אישרה את קיומו של חוב בסכום של 38,500,000 מיליון ₪ כשחתמה על הסכם לביטול רכישת הנכס בסביון (נ/26), וכי בעבר, כאשר חתמה גב' מקוב על ערבות, היא דרשה כי זו תהיה מוגבלת ובהתאם נוסח

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

כתב ערבות (סעיף 2 למסמך 2 שסומן נ/45). לאור כך נטען על ידי התובע שיש לדחות טענה זו של הערבים ולחייבם בתשלום החוב.

68. הפסיקה קבעה זה מכבר כי "בדרך כלל דין הוא, שאדם החותם על מסמך בלא לדעת תכנו, לא ישמע בטענה שלא קרא את המסמך ולא ידע על מה חתם ובמה התחייב. חזקה עליו שחתם לאות הסכמתו, יהא תוכן המסמך אשר יהא" (ע"א 467/64 שוויץ נ' סנדור, פ"ד יט(2) 113, בעמוד 117). המבקש לסתור חזקה זו ידרש להוכיח את גרסתו בראיות פוזיטיביות כאפשרות קרובה (ע"א 1548/96 בנק איגוד לישראל בע"מ נ' לופו, פ"ד נד(2) 559, פסקה 10 לפסק דינה של השופטת ד' דורנר). הגם שגרסתם של הנתבעים כולם היתה עקבית בעניין זה, ובכלל זה עדותה של גב' דר (שממילא הופטרה מערבותה), ספק אם ניתן היה לפטור את הערבים מערבותם על בסיס טענות אלו לבדן. אם כך, אפנה לבחון את הטענות הנוספות שהועלו על ידם.

האם חלות הוראות פרק ב' לחוק הערבות?

69. הטענות הנוספות של הנתבעים 2 – 4 התבססו על הוראותיו של חוק הערבות. בין היתר נטען כי הערבים פטורים מערבותם בהתאם לקבוע בסעיף 5(ג) לחוק הערבות לאור השינויים שחלו בחיוב; כי התובע לא פעל כראוי למילוי החיוב הנערב ולכן הערבים פטורים כקבוע בהוראות סעיף 6(א) לחוק הערבות; וכי מאחר שהערבים הם "ערבים יחידים" כהגדרתו של חוק הערבות, חלות על התובע חובות גילוי כקבוע בסעיף 22 לחוק הערבות אשר הופרו על ידי התובע, כך שהערבים פטורים מערבותם.

70. סעיף 19 בפרק ב' לחוק הערבות מגדיר ערב יחיד כך: "מי שאינו תאגיד, ולמעט בן זוג של החייב או שותפו של החייב, בין בשותפות רשומה ובין בשותפות שאינה רשומה; היה החייב תאגיד, לא ייחשב כערב יחיד גם מי שהוא בעל ענין בתאגיד; לענין זה, "בעל ענין בתאגיד" – כהגדרת "בעל ענין" בתאגיד, בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968". הנתבעים 2 – 4 (כמו גם הנתבע 6), הם לפיכך ערבים יחידים לפי הוראות החוק.

71. סעיף 19 אף מגדיר מיהו נושה לצורך הוראותיו של פרק זה, וקובע כי נושה הוא "מי שמתן הלוואות הוא במהלך עסקיו הרגיל, אף אם אינו עיסוקו העיקרי". הנתבעים טענו כי מר ויליגר הלווה למר רייפמן כספים רבים בשרשרת של הסכמים החל משנת 2005 ועד לאירועי כתב התביעה, וכי במסגרת פעילותו כאיש עסקים הוא מלווה כספים בריבית חורגת (ראו גם סעיף 5 לסיכומי הנתבע 6) ועל כן חלות עליו החובות שנקבעו בפרק ב' לחוק הערבות. התובע מצידו לא העלה כל טענה בסיכומיו לעניין זה, אלא רק טען בעלמא שהערבים אינם ערבים

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

יחידים (סעיף ד' לסיכומי התשובה), וזאת על אף שבתצהירו טען מר ויליגר כי עו"ד חלפין
דווקא דיווח לערבים שהם ערבים יחידים (סעיף 35 לתצהירו).

72. עיקר הפסיקה הנוגעת לתחולתו של סעיף 19 עוסקת במקרים בהם הנושה הוא בנק, כך
ששאלת הפרשנות של הגדרת "נושה" כלל אינה מתעוררת. על מנת להכריע בשאלת
פרשנות סעיף זה מתבקשת, קודם כל, בחינת תכלית החקיקה. בהצעת חוק הערבות (תיקון
מס' 2), התשנ"א-1991, ה"ח 2072, נכתב בדברי ההסבר כך:

**"בשנים האחרונות התפתחה תופעה חמורה של פגיעה קשה בערבים
החותמים על ערבות לעמיתים לעבודה, לידידים או לבני משפחתם. החתימה
על ערבות גרמה להרס כלכלי של הערבים במקרים רבים, כאשר הוחתמו
ערבים על ערבות על סכום מסויים, וזה תפח לממדים עצומים. במקרים רבים
נאלצו הערבים למכור את רכושם, ולא היה די בו לפרוע את ערבותם.**

**בעיה קשה במיוחד קיימת בקשר לערבות בלתי מוגבלת בסכום, שהביאה
לתוצאות בלתי נסבלות מאחר שאנשים חתמו על ערבות מתוך חוסר הבנה
לתוצאות מעשיהם, ובלא שיוסבר להם טיב התחייבותם... מטרת החוק המוצע
היא להגן על הערב היחיד מפני פגיעה בלתי סבירה בו כתוצאה מחתימת
ערבות ומפני ערבות בלתי מוגבלת"**

73. עוד על האופן בו יש לפרש סעיף זה ניתן להקיש גם מהפסיקה הנוגעת לחוק הסדרת הלוואות
חוץ בנקאיות תשנ"ג-1993 (להלן: "החוק להסדרת הלוואות"). בחוק זה נקבע בסעיף 1, כי
מלווה עליו חלות הוראות החוק הוא "מי שנותן הלוואה, למעט תאגיד בנקאי ותאגיד עזר
כמשמעותו בחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981". סעיף 15 מסייג את תחולת החוק
וקובע כי "הוראות סעיפים 2, 3 ו-7 לא יחולו על מלווה שנותן הלוואה שלא דרך עיסוק".
סעיף 2 לחוק להסדרת הלוואות הוא הסעיף המחייב מסמך בכתב, ואילו סעיף 3 לחוק קובע
את חובת הגילוי החלה על המלווה. סעיף 7 מתייחס להקדמת מועד פירעון ההלוואה.

74. הפסיקה בחר לפרש את הסייג הקבוע בסעיף 15 בצמצום. ראשית, נטל ההוכחה לקיומו של
הסייג הוטל על המלווה. בע"א (מחוזי ת"א) 4003/07 ארנון ב' אברהם אריה (ניתן ביום
21.1.2009) התייחס השופט י' שנלר לתכלית החקיקה וציין כי מטרת המחוקק היתה "למנוע
ממלווים, שאינם תאגיד בנקאי מורשה ומפוקח לנצל את מצוקתם של צרכנים שאינם
בעלי כוח מיקוח, ועקב כך מסכימים ללוות כספים בתנאים בלתי סבירים...כמו-כן מוצע
לתת בידי בתי המשפט סמכויות מתאימות להגנה על הלווה, כאשר הוא אינו מתגונן
כראוי בהליך השיפוטי" (פסקה 16), ובהתאם הבהיר בית המשפט "הכלל הינו כי מי שנותן

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

1 הלוואה יראו אותו כמי שנתן את ההלוואה בדרך עיסוק, אלא אם יוכיח שלא כן הדבר"
2 (ההחלטה אושרה על ידי בית המשפט העליון, ראו רע"א 2132/09 אברם אריה נ' ארנון בס
3 (ניתן ביום 8.7.2009).

4 75. שנית, הנסיבות בהן יש להכיר במלווה כמי שהלווה דרך עיסוק פורשו בהרחבה. כך למשל
5 נאמר בת"א (חי') 1215/05 גרני ליאורה נ' עו"ד לפידות שמעון (ניתן ביום 13.8.2008),
6 בנוגע לשאלה האם יש לראות בנתבע, עורך דין במקצועו שהצהיר כי פרט לעריכת דין הוא
7 עוסק בעסקים שונים, כמי שנתן הלוואה "דרך עיסוק":

8 "מהראיות שבפניי ניתן לקבוע שאכן כך הדבר. הנתבע אישר בתצהירו כי
9 ההלוואה היתה למטרה עסקית וללא כל קשר פרטי בינו לבין התובעים...
10 הנתבע אישר גם כי נתן הלוואות במקרים נוספים אולם הוסיף כי "זה לא
11 העיסוק שלי" (עמ' 30 שורה 24). הנתבע אישר גם כי הלווה כספים על מנת
12 להרוויח (עמ' 31) הנתבע אישר גם כי דיווח לרשויות המס על הכנסותיו ממתן
13 ההלוואות (עמ' 32-33). הנתבע לא ידע להסביר מדוע התובעים פנו דווקא
14 אליו וכיצד נודע להם כי הוא עוסק במתן הלוואות (עמ' 31). התנהגות זו של
15 הנתבע מלמדת כי מתן ההלוואה היה חלק מעיסוקו של הנתבע ולא מדובר על
16 הלוואה פרטית, בנסיבות מיוחדות. בנוסף, ניתן ללמוד על עיסוקו של הנתבע
17 גם מהמסמכים שהציגו התובעים מתיקי בתי משפט אחרים שבהם היה
18 הנתבע בעל דין".

19 (ראו בהקשר זה גם תא"מ (ת"א) 21440-09-10 דוד קופרפיש נ' דריה תקשורת בע"מ
20 (ניתן ביום 27.11.2011)).

21 76. ודוק; בעת השוואה לאופן שבו פורש המונח "דרך עיסוק" בחוק להסדרת הלוואות יש להביא
22 בחשבון כי חוק זה עוסק במערכת היחסים שבין הלווה למלווה, בעוד שחוק הערבות מתמקד
23 ביחסים בין הנושה ובין הערב. בעוד שהלווה הוא צד לעסקה וצפוי כי יהיה בקי בפרטיה, והוא
24 אף נהנה מהכספים שהועברו לו על ידי המלווה, הערב הוא צד שלישי שלא בהכרח מודע
25 לכל פרטי ההתקשרות ולרוב לא קיבל כל טובת הנאה כתוצאה מההתקשרות בין המלווה
26 והלווה. נדמה לפיכך כי מקל וחומר, אם הורחבו הנסיבות בפסיקה ביחס לחוק הסדרת
27 הלוואות, ראוי לנקוט בגישה דומה בעת פרשנות המונח "במהלך העסקים הרגיל" בחוק
28 הערבות.

29 77. עוד יש לציין כי בספרו **ערבות** (שירז הוצאה לאור בע"מ, תשס"ו-2006), מתייחס ד"ר רוי
30 בר-קנהן לשני פסקי דין של בתי משפט השלום אשר נקטו בפרשנות רחבה למונח "במהלך

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

1 העסקים הרגיל". במקרה הראשון דחה בית המשפט את הטענה שההלוואה ניתנה שלא
2 במהלך העסקים הרגיל וקבע כי "לצורך תחולת התיקון די לו בעדות הערב, שלא נסתרה,
3 כי ההלוואה ניתנה 'במסגרת ההכרות והקשרים העסקיים שהיו' בין הצדדים" (ערבות,
4 בעמוד 462). אף במקרה השני ננקטה גישה פרשנית מרחיבה, ונדחתה טענת המלווה כי
5 ביצע את ההלוואה כטובה אישית, כאשר בית המשפט הסתמך על ניתוח הסכם ההתחייבות
6 וראה בו "כמעיד על תחכום ואימוץ כללים קבועים ונוקשים המאפיינים את מי שעוסק דרך
7 קבע במתן הלוואות, להבדיל ממי שנותן הלוואה כטובה אישית" (שם). לפיכך מבהיר
8 המחבר כי "לגישתנו, מן הראוי לקבל פרשנות מרחיבה ככל האפשר למונח "במהלך
9 העסקים הרגיל". כן יש ליתן את הדעת להרחבה אותה קבע המחוקק עצמו, מקום
10 שהוסיף "אף אם אינו עיסוקו העיקרי". כלומר, לעמדתנו בכל מקום בו החוב נשוא
11 הערבות נוצר כתוצאה במסגרת היכרות וקשרים לגיטימיים בין צדדים לעיסקה, מן הראוי
12 להחיל את הוראות התיקון".

13 78. זאת ועוד; עיקר פרק ב' לחוק הערבות (אשר יחול על מי שיקבע כי הינו נושה לפי סעיף 19)
14 עוסק בהרחבת חובות הגילוי שיחולו על הנושה (היה והערב הוא "ערב מוגן", תחול גם חובה
15 נוספת לתובענה מהחייב תחילה). בהתקשרויות חוזיות בכלל, ובפרט במקרים בהם מדובר
16 בערב לעסקה מסחרית שכלל אינו נהנה מהתועלת הגלומה בה, נדמה הולם ואף צודק להטיל
17 על המלווה את החובה למסור לערב את מלוא המידע הרלוונטי לערבותו. כידוע,
18 בהתקשרויות חוזיות מצופה צד לחוזה לגלות עובדות מסוימות לצד השני, ואי גילוי עשוי
19 להקים עילה לביטול החוזה מחמת הטעיה (סעיף 15 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-
20 1973 (להלן: "חוק החוזים")). מקל וחומר התקשרויות בהן מדובר בצד שלישי לעסקה, אשר
21 לא תמיד מודע למלוא פרטי ההלוואה ואולי אף למצבו הכלכלי של החייב, ראוי לחייב את
22 הנושה למסור לערב מידע מלא ומדויק.

23 79. יתרה מזאת, צדדים לחוזים אף עשויים להיות כפופים לחובת גילוי מכוח סעיף 12 לחוק
24 החוזים וחובת תום הלב הקבועה בו (ראו בעניין זה דניאל פרידמן ונילי כהן, חוזים (כרכים
25 א' – ב') (אבירם הוצאה לאור, תשנ"ג-1992), בעמודים 573 – 585). פרשנות מרחיבה
26 לסעיף 19 לחוק הערבות תאפשר להטיל על הנושים חובות גילוי הולמות לנסיבות עסקאות
27 מעין אלו. ודוק; גישה זו אינה מטילה נטל כבד מדי על הנושים (שכן בעיקר היא מחייבת אותם
28 למסור לערבים את המידע הרלוונטי לגבי הערבות כמו גם לגבי אי קיום חיובו של החייב),
29 והיא מאפשרת להגשים את תכלית החקיקה ולהגן על מי שעשויים להיפגע באופן בלתי סביר
30 ולמצוא את עצמם בקריסה כלכלית כתוצאה מרצונם לסייע לחבר או עמית, זאת כשהסיכון

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- 1 אותו לקחו כלל לא היה ידוע להם במועד החתימה על ההסכם. לאור כל האמור לעיל, סבורני
2 כי העמדה לפיה יש לפרש את המונח "במהלך העסקים הרגיל" כפרשנות רחבה נדמית
3 כעמדה שיפוטית ראויה.
- 4 80. לענייננו, אין חולק כי עיקר עיסוקו של מר ויליגר הוא בעסקי המזון, במסגרת היותו דירקטור
5 בחברת וילי-פוד השקעות בע"מ, וכן יו"ר הדירקטוריון של חברת ג. וילי-פוד אינטרנשיונל
6 בע"מ. בעדותו נשאל מר ויליגר על פעילותו העסקית, וציין כי ביצע גם עסקאות נדל"ן. מר
7 ויליגר הצהיר עוד כי עשה בעברו מספר עסקאות של הלוואות חוץ בנקאיות, אך לא ידע לנקוב
8 במספרן. הוא ציין העסקאות בוצעו הן באופן פרטי והן באמצעות חברות הנמצאות בבעלותו.
9 כאשר ביקש לנקוב בשם של חברה אשר במסגרתה בוצעו העסקאות לא השיב מר ויליגר
10 לשאלה (עמוד 62 לפרוטוקול מיום 10.6.2013) מר ויליגר אף נשאל על מערכת יחסים עם
11 עו"ד חלפין, אשר כידוע היה עו"ד שניסח את ההסכמים בהם עוסקת תביעה זו. הוא הצהיר
12 הוא מכיר את עו"ד חלפין עשרות שנים, וכי הוא אינו מייצג אותו במסגרת פעילותו בחברת
13 וילי-פוד. כאשר נשאל באילו עסקים כן מייצג אותו עו"ד חלפין, טען **"בכל מיני דברים שעשיתי**
14 **באופן פרטי, אני כבר לא זוכר"** (עמוד 63, שורה 16 לפרוטוקול מיום 10.6.2013). כאשר
15 נשאל מפורשות האם ייתכן שעו"ד חלפין ייצג אותו בנוגע להלוואות נוספות, טען כי אינו זוכר
16 (עמוד 63 לפרוטוקול מיום 10.6.2013).
- 17 81. ממכלול האמור לעיל מתבקשת המסקנה כי יש לראות בתובע כ"נושה" לצורך הוראות החוק.
18 תכלית החקיקה המפורטת לעיל, בצירוף עדותו זו של מר ויליגר והאמור בתצהירו, תוך שימת
19 לב לעובדה כי לא טרח להתייחס כלל לטענות שהועלו בעניין זה, מטה את הכף לטובת
20 עמדתם של הנתבעים. אם היה מדובר במספר הלוואות חד פעמיות ומקריות לחלוטין שאין
21 יכולות להיחשב כעיסוקו הרגיל של מר ויליגר, היה צפוי כי לא היה מתקשה להעיד לכמה
22 אנשים נתן כספים, באילו מועדים, באיזה היקף כספים ומי ייצג אותו בנושא.

23 החובות המוטלות על נושה מכוח פרק ב' לחוק הערבות

- 24 82. בסעיף 22 לחוק הערבות נקבעת חובת הגילוי החלה על הנושה כלפי ערב יחיד. חובת הגילוי
25 נועדה להגן על הערב כמי שאינו צד להסכם ההלוואה, ועל כן צפוי כי לא יהיה בקי בפרטי
26 ובתנאי ההלוואה. חובת הגילוי המוטלת על הנושה מחייבת אותו למסור את כל הנתונים
27 הרלוונטיים להלוואה, לרבות שיעורי הריבית החלים עליה וחלקו של הערב בחיוב. כך למשל,
28 מחויב נושה לגלות לערב יחיד את **"הסכום הנקוב בחוזה שבין הנושה לבין החייב (להלן -**
29 **הקרן)"** (סעיף 22(1) לחוק הערבות).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

83. לענייננו רלוונטית בעיקר חובת הגילוי הקבועה בסעיף 22(ב)(3) לחוק הערבות, המחייבת את הנושה לגלות לערב יחיד, לפני כריתת חוזה הערבות את "היות הערבות ערבות לחיוב קיים או לחיוב המחליף חיוב קיים". עוד חשובה לענייננו חובתו של הנושה לגלות לערב, עוד טרם כריתת חוזה הערבות, את "היות הערב ערב יחיד או ערב מוגן" (סעיף 22(ב)(1) לחוק). חשיבותן של חובות גילוי אלו באה לידי ביטוי גם בכך שעל פי הקבוע בסעיף 23(א)(5) לחוק הערבות, "לא גילה הנושה לערב יחיד את הפרטים המפורטים... סעיף 22(ב)(1), (3) או (4) - פטור ערב יחיד מערבותו".
84. בדברי ההסבר לחוק הערבות הובהרה החשיבות של חובת הגילוי הקבועה בסעיף 22(ב)(3), שכן "גילוי זה נדרש במיוחד, משום שכלל מניח הערב שהוא ערב להלוואה שהחייב עומד לקבל מהנושה. לפיכך, אם הערבות אינה כזו, כמו למשל ערבות להלוואה שניתנה בעבר, חשוב שהערב ידע על כך, שכן מצב דברים זה עלול להצביע על כך שמדובר בחייב שבעבר לא קיים את חיובו" (הצעת חוק הערבות (תיקון מס' 2) (ערביות מוגנות), התשנ"ו-1995, ה"ח 2443, בעמוד 214).
85. ראשית יש לציין שמר ויליגר אמר שאינו יכול להעיד על הדברים שנאמרו לערבים או הוסברו להם, שכן העניין טופל על ידי עו"ד חלפין (עמוד 185, שורות 19 – 22 לפרוטוקול מיום 10.6.2013). משכך, העדות הרלוונטית לעניין זה היא עדותו של עו"ד חלפין. באשר לחובת הגילוי הקבועה בסעיף 22(ב)(1) לחוק הערבות, העיד עו"ד חלפין כי לא אמר לאף אחד מהערבים כי הוא ערב יחיד. כאשר נשאל עו"ד חלפין האם האמור בסעיף 35 לתצהירו של מר ויליגר לפיו דיווח לערבים כי הם ערבים יחידים הוא נכון, השיב "שאני אמרתי לויליגר שכל אחד מהערבים הוא ערב יחיד? ... בשום פנים ואופן לא" (עמוד 1054, שורות 6 – 10 לפרוטוקול מיום 6.4.2014). לו מטעם זה, יש מקום לפטור את הערבים מערבותם.
86. יתרה מזאת, לגרסת התובע החוב בהסכם ההלוואה הוא המרה של חוב קודם הנובע מהסכם האופציה בין הצדדים (סעיף 9 לסיכומי). עובדה זו צריכה היתה להימסר לערבים בהתאם לקבוע בסעיף 22(ב)(3) לחוק הערבות. אלא שעו"ד חלפין הבהיר כי לערבים כלל לא הוסבר שחובו של מר רייפמן נובע מהסכם אופציה לרכישת מניות של אמבלייז (עמודים 1019 – 1020 לפרוטוקול מיום 6.4.2014). למעשה, לגרסת עו"ד חלפין, לערבים אין זכות לדעת מה מקורו של הסכום, שכן "לא, הם ערבו על הסכום הזה כשהוא היה ב-24 מיליון שקלים, לא זכותם לדעת כלום" (עמוד 1337 לפרוטוקול מיום 23.4.2014). טענה זו לא ניתנה לקבל, שעה שעל פי הוראות החוק מדובר במידע שהנושה מחויב למסור לערבים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

87. חשיבות המידע בענייננו חשובה פי כמה לאור האופן שבו נוסח הסכם ההלוואה. כאמור, מהסכם ההלוואה עולה כי כספי ההלוואה לא הועברו למר רייפמן, אלא שימשו לרכישת מניות של חברת אמבלייז, המוחזקות כמשכון על ידי המלווה, מר ויליגר. ערב המעיין בנוסח ההסכם יניח, אפוא, כי מר ויליגר רכש ומחזיק בפועל במניות של חברת אמבלייז בשווי של 6,500,000 דולר. הסיכון שהערב לוקח על עצמו בנסיבות אלו הוא כי שער המניה ירד, כך שמימוש המשכון לא יספיק לכסות את החוב (המחיר בו נרכשו המניות) והוא יידרש לתשלום נוסף. בפועל, כידוע, המניות כלל לא היו שוות סכום זה (או סכום הקרוב לו), שכן הסך של 6 וחצי מיליון דולר שיקף לגרסתו של התובע את התחייבותו של רייפמן לרכוש את המניות במחיר גבוה פי כמה ממחיר השוק. הסיכון שלוקח על עצמו הערב בנסיבות אלה שונה לחלוטין, משום שבמקרה כזה הבטוחה לפירעון החוב (המניות המוחזקות על ידי המלווה כמשכון) שווה באופן משמעותי פחות מסכום ההלוואה. כאמור, עובדה זו לא הוסברה לערבים (ראו עמודים 1023 – 1025 לפרוטוקול מיום 6.4.2014).

88. הנה כי כן, בהתאם להוראת סעיף 23(א)(5) לחוק הערבות, אף אם היה נקבע כי למר רייפמן חוב קיים כלפי מר ויליגר, היו הערבים פטורים מערבותם. יוער כי מסקנה זו מתבקשת גם לאור הוראות נוספות שהופרו, כגון סעיף 21(ב) לחוק המחייב כי חוזה הערבות יקבע סכום קצוב (כאמור, בערבות עליה חתמו ד"ר רייפמן וגב' רייפמן ז"ל כלל לא צוין סכום החוב), סעיף 1 לתקנות הערבות, תשנ"ח-1998, הקובע כי הגילוי לפי סעיף 22 לחוק הערבות יעשה במסמך נפרד מחוזה הערבות, או סעיף 6(ב) לחוק הערבות הקובע כי אם גרם הנושה לפקיעת ערבות שניתנה להבטחת החיוב ונגרם נזק, יופרט הערב כדי סכום הנזק (אין מחלוקת כי מר ויליגר ויתר על הבטוחה של הנכס בסביון לאחר השבת הסכום של 5,000,000 דולר, והערבים לא עודכנו בכך, ראו עדותו של עו"ד חלפין, עמוד 1055 לפרוטוקול מיום 6.4.2014). עוד יש להוסיף כי החוק אינו שולל מהערב תרופות העומדות לו על פי דינים אחרים, כגון לפי פרק ב' לחוק החוזים. אי גילויים של פרטים מהותיים לעסקה על ידי הנושה עשויה במקרים מסוימים להוות בסיס לדרישה לביטול החוזה עקב הטעיה כקבוע בסעיף 15 לחוק החוזים, ונדמה כי נסיבות המקרה דנן מקימות אף עילה לביטול הערבות מכוח סעיף זה.

ד(4). תוקף הערבות שניתנה על ידי עו"ד גיצלטר וטענת ההתרשלות שהועלתה כלפיו

89. שאלה מקדימה בנוגע אליה היו הצדדים חלוקים היא האם ערבותו של עו"ד גיצלטר היתה ערבות מקצועית במסגרתה התחייב הוא לעשות את מירב המאמצים למימוש הבטוחה שניתנה להלוואה (אחזקותיו של מר רייפמן במפעל הפולני), או שמא מדובר היה בערבות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

1 אישית, לפיה התחייב עו"ד גיצלטר לפרוע את חובו של מר רייפמן היה והחוב לא יפרע על
2 ידו ולא ניתן יהיה לממש את הבטוחה.

3 90. סעיף 6 לתוספת להסכם ההלוואה קבע את הבטוחות להתחייבויות של המלווה על פי הסכם
4 ההלוואה (והתוספת לו), כדלקמן:

5 **"The borrower's undertaking under the Loan Agreement shall**
6 **be further secured by:**

7 **6.1 Personal guaranty of Messrs Manuta Reifman and Mark**
8 **Reifman (copy attached);**

9 **6.2 Personal professional guaranty by Mr. Arnon Gicelter (copy**
10 **attached);**

11 **6.3 Personal guaranty of Ms. Anat Darr (copy attached)**

12 **6.4 Personal guaranty of Ms. Daphna Makov (copy attached).**

13 **6.5 A first degree Mortgage on a real estate property..."**

14 91. עו"ד גיצלטר ביקש להסתמך על כך שהן בהסכם והן במסמך שכותרתו היא "Guarantee"
15 עליו חתם (נספח 8 לתצהירו של מר ויליגר, להלן: "**מסמך הערבות**") חוזרת המילה
16 "professional". יש לציין כי לא הוצגה חתימתו של עו"ד גיצלטר על הסכם ההלוואה עצמו
17 או על התוספת לו, ובמסמך הערבות לא צוינו סכומי חובו כביכול של מר רייפמן לפי הסכמים
18 אלו (ראו בעניין זה גם עדותו של עו"ד גיצלטר בעמוד 826 לפרוטוקול מיום 24.10.2013).

19 92. לגרסתו, הוא הבהיר לעו"ד חלפין כי אין בכוונתו לחתום על ערבות אישית לעסקה (עמוד
20 816 לפרוטוקול מיום 24.10.2013), והוא לא ראה בחתימתו על המסמכים כמהווה ערבות
21 אישית אלא כהתחייבות מקצועית לפעול למימוש הבטוחה בלבד. לדברי עו"ד גיצלטר, "**הואיל**
22 **והמסמך הזה אומר שכל מה שאני מתחייב זה להשתמש בכישורים המקצועיים שלי בכדי**
23 **לממש את הנכס, את המשכון, אז הוא היה גם יכול לכתוב משה למעלה**" (עמוד 818
24 לפרוטוקול מיום 24.10.2013). עו"ד גיצלטר הפנה להודעת דואר אלקטרוני שנשלחה על ידו
25 לעו"ד חלפין ביום 30.12.2007, בה הוא הבהיר שאין בכוונתו לערוב באופן אישי לחובו של
26 מר רייפמן, וכי ההתחייבות שהוא לוקח על עצמו היא לפעול למימוש הנכסים הממושכנים
27 (נספח 17א' לתצהירו של עו"ד חלפין). עו"ד גיצלטר ביקש להסתמך עוד על עדותו של מר
28 רייפמן, שהעיד כי עו"ד גיצלטר לא נתן ערבות אישית לחובות (עמוד 449 לפרוטוקול מיום
29 9.9.2013). כדבריו "**היה ברור לחלוטין, בכל צורה שהיא, שאינה משתמעת לשתי פנים,**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

1 שלא היה פה שום ערבות של ארנון גיצלטר לצביקה על החוב, הערבים היו כל השאר,
2 כל אחד לנושא שלו, שהגיעו, ארנון גיצלטר לא היה, ושוב זה היה ברור בצורה מוחלטת
3 שהוא מתחייב לעזור להם לממש את הנכס" (עמוד 452 לפרוטוקול מיום 9.9.2013).

4 93. אל מול גרסה זו העיד מר ויליגר כי "אני נתתי הוראה לעורך הדין שלי שבלי ערבות אישית
5 של עורך דין גיצלטר ובלי ערבות אישית של כל הערבים לא תינתן ההלוואה. ולגבי
6 הנוסחים, האימיילים, ההתכתבויות - לא הייתי מעורב בזה" (עמוד 374, שורות 23 – 25
7 לפרוטוקול מיום 13.6.2013). לדבריו, בפגישה עימו עו"ד גיצלטר התחייב לתת לו ערבות
8 אישית (עמוד 369, שורות 5 – 6 לפרוטוקול מיום 13.6.2013). כפי שהסביר עו"ד חלפין,
9 "מדובר בהתחייבות כפולה, אחת לממש את הבטוחה, זאת התחייבות מקצועית, ושניים
10 להביא את הכסף מהבית אם הוא לא מצליח לממש את הבטוחה" (עמוד 1064, שורות
11 16 – 18 לפרוטוקול מיום 6.4.2014). לטענתו, עו"ד גיצלטר חזר בו מהתנגדותו לחתום על
12 הערבות (עמוד 1210 לפרוטוקול מיום 23.4.2014). עו"ד חלפין הסביר את העובדה שנכתב
13 כי הערב "professionally guarantees" (ולא "personally guarantees") בכך
14 שהתחייבותו הראשונה של עו"ד גיצלטר היתה לממש את הבטוחה, ורק אם לא יצליח לעשות
15 כן תוך 45 יום, תחול ערבותו האישית (עמודים 1212 – 1213 לפרוטוקול מיום 23.4.2014).

16 94. עיון במסמך הערבות מלמד כי יש בו כדי לתמוך בגרסת התובע. המסמך נפתח במילים
17 "Whereas the Guaranteed party has agreed to lend certain..." ובסעיפי המסמך
18 השונים צוינה המילה "guarantor" מספר רב של פעמים. קשה לקבל את הגרסה כי אף על
19 פי שלא היה בכוונתו להיות ערב לחובותיו של מר רייפמן, הסכים עו"ד גיצלטר לחתום על
20 מסמך בו חוזרת המילה "ערב" מספר כה רב של פעמים ולא דרש לנסח מסמך אחר שיבהיר
21 כי מדובר בהתחייבות מקצועית בלבד. הטענה כי המילה "professional" משנה את
22 משמעות המסמך באופן שהופך אותו להתחייבות מקצועית בעייתית גם לאור האמור בסעיף
23 2 למסמך הערבות, בו הובהר כך:

24 **"...In the case the Guaranteed Party decides (under the terms**
25 **of the Loan Agreement) to realize the securities, the Guarantor**
26 **undertake its realization within 45 days thereof, otherwise the**
27 **Guarantor shall pay the Guaranteed Party the maximum**
28 **realization value of the Pledged Assets up to all outstanding**
29 **amount due from the Borrower..."**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

95. הנה כי כן, מסעיף זה עולה כי עו"ד גיצלטר לא רק התחייב לפעול למימוש הבטוחה, אלא גם הצהיר כי במידה שהבטוחה לא תמומש, הוא ישלם למלווה "the maximum realization value of the Pledged Assets", עד לגובה החוב הקיים של הלווה, וניסיונו של עו"ד גיצלטר להתנער מהאמור במסמך זה לא יכול לעמוד (ראו עדותו בעמודים 841 – 842 לפרוטוקול מיום 9.2.2014).
96. עוד צורפה לתצהירו של מר ויליגר גם הודעת דואר אלקטרוני שנשלחה על ידי עו"ד גיצלטר, בה צוין כי עו"ד גיצלטר מתחייב באופן אישי לממש את הבטוחה **"otherwise I undertake to personally pay its value"** (נספח 9 לתצהיר). הנתבעים טענו כי מדובר במסמך מזויף, ולראייה הוצגה הודעת דואר אלקטרוני מאותה תאריך, אשר נוסחה שונה (נספח 2 לתצהירו של מר רייפמן). מר רייפמן, אשר ההודעה נשלחה אליו לידיעה, טען כי זהו הנוסח האמיתי שנשלח כפי שנמצא בתיבת הדואר האלקטרוני שלו, בו נכתב רק כי עו"ד גיצלטר מתחייב מקצועית לממש את הבטוחה. אלא שגם בהתעלם מנוסח הודעת הדואר האלקטרוני, תוכנו של מסמך הערבות מדבר בעד עצמו.
97. יחד עם זאת, כפי שכבר הובהר לעיל, גם עו"ד גיצלטר הוא "ערב יחיד" והוראות פרק ב' לחוק הערבות חלות גם על ערבותו. משלא מילא התובע את חובות הגילוי החלות עליו כמפורט לעיל, המסקנה המתבקשת היא כי גם עו"ד גיצלטר פטור מערבותו.
98. בשולי הדברים טען התובע, בלשון רפה, כי התנהלותו של עו"ד גיצלטר אף מהווה רשלנות מקצועית. לסוגיה הוקדש סעיף אחד בסיכומי התובע, ובו נכתב כי **"המצגים אשר גיצלטר הציג לויליגר בדבר היותה של נוקוטומי בעלת זכויות בהוטה פוקוי ובדבר יכולתו לממש את הבטוחות תוך 45 יום היו בלתי נכונים ולא יכולה להיות מחלוקת אמיתית כי הם מהווים רשלנות מקצועית ברורה וחמורה"**.
99. עו"ד גיצלטר, מטבע הדברים, דחה טענות אלו. בין היתר הסתמך עו"ד גיצלטר על עדותו של עו"ד איתן ארז, אשר מונה ככונס נכסים זמני לנכסיו של מר רייפמן ביום 25.3.2009, ובסוף 2010 לאחר שניתנה הכרזת פשיטת רגל, מונה כנאמן לנכסים (להלן: **"עו"ד ארז"**). עו"ד ארז העיד כי לפי החקירות שנעשו על ידו, אכן שייכים למר רייפמן 35% מהמניות הרשומות של 5 חברות קפריסאיות, אשר מחזיקות במפעל בפולין, שהוא אחד המפעלים הגדולים באירופה ושווי מוערך במאות מיליוני דולרים (עמודים 679 – 680 לפרוטוקול מיום 24.10.2013, כן ראו מכתב שנשלח על ידי עו"ד ארז לעו"ד חלפין, מוצג **נ/58**). הקושי במימוש הזכויות במניות נובע, לטענתו של עו"ד ארז, מכך ששותפו של מר רייפמן לבעלות, מר בוריס בנאי (להלן: **"מר בנאי"**), התכחש לזכויותיו של מר רייפמן ונמלט מישראל לנמיביה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- 1 (עמודים 682 – 684 לפרוטוקול מיום 24.10.2013). מדברים אלו ביקש עו"ד גיצלטר ללמוד
- 2 כי לא היתה כל רשלנות במצגים שהציג כלפי מר ויליגר באשר לאפשרות לממש את האחזקות
- 3 במפעל הפולני. לראיה, הוצגו גם מסמכים המעידים על פעולות שנקט עו"ד גיצלטר בנושא
- 4 (ראו הודעה שהוגשה ביום 27.3.2014 והנספחים לה). עוד נטען על ידו, כי ממילא לא הוכח
- 5 על ידי מר ויליגר קשר סיבתי כלשהו בין הנזק הנטען ובין ההתנהלות הרשלנית שיחסה לו.
- 6 100. באשר לקיומו של קשר סיבתי, אין מנוס מקביעה כי קשר זה אכן לא הוכח. ראשית, טענות
- 7 התובע בסיכומיו בעניין זה כלל לא התייחסו לעניין זה. מעבר לכך, מניות המפעל הפולני ניתנו
- 8 כבטוחה להבטחת הסכם ההלוואה (אשר נחתם כזכור עוד באוגוסט 2007), בעוד
- 9 שמעורבותו הנטענת של עו"ד גיצלטר, והמידע שמסר כביכול למר ויליגר באשר לאפשרות
- 10 למימוש המניות בתוך 45 ימים, נמסר במועד חתימת התוספת להסכם ההלוואה, כך שאין
- 11 כל קשר סיבתי בין הנזקים שנגרמו כביכול לתובע מאי עמידת מר רייפמן בהתחייבויותיו ובין
- 12 המידע שנמסר למר ויליגר על ידי עו"ד גיצלטר. באשר לקשר הסיבתי בין מתן ההלוואה
- 13 הנוספת של 5,000,000 דולר (על פי התוספת להסכם) ובין מצגים אלו, הרי שכאמור לעיל
- 14 מדובר בהלוואה שהושבה לתובע במלואו, כאשר התובע הסכים לשחרר את הנכס בסביון
- 15 שניתן כבטוחה לחוב, ועל כן גם בעניין זה לא התקיים קשר סיבתי בין טענת הרשלנות
- 16 הנטענת והנזק שנגרם כביכול.
- 17 101. מעבר לכך, ראוי לציין כי עו"ד ארז הציג בחקירתו את תרשים האחזקות במפעל בפולין
- 18 (59/נ). לפי התרשים, מר רייפמן החזיק ב-35% מחברה בשם נוקוטומי (Nokotomi)
- 19 (Holdings B.V. (BIV)), אשר בתורה היתה הבעלים של חמש חברות רשומות בקפריסין,
- 20 אשר יחדיו מחזיקות ב-62.131% מהמפעל בפולין (Huta Pokoj SA). עו"ד ארז הבהיר
- 21 בחקירתו כי בפועל התברר שנוקוטומי אינה מחזיקה בחברות הקפריסאיות, שכן חוקר
- 22 שנשלח לבדוק את העניין "חזר עם ממצא שהמניות של החברות הקפריסאיות רשומות על
- 23 שם חברה בשם 'סיימנקו', שהיא חברת בת של 'קיי.פי.אם.ג'. ניקוסיה', ועוד על שם כמה
- 24 נשים קפריסאיות שהן בעצם עובדות, כאילו עובדות מינהלה ב'קיי.פי.אם.ג'." (עמוד 680
- 25 לפרוטוקול מיום 24.10.2013). בהמשך הבהיר עו"ד ארז כי במסגרת הבדיקות שערך,
- 26 התברר בסופו של יום כי אכן מר בנאי הוא הבעלים של החברות ומכך שאכן למר רייפמן
- 27 זכויות במפעל (עמודים 684 – 685 לפרוטוקול מיום 24.10.2013). עוד הוא הוסיף כי עו"ד
- 28 גיצלטר סייע לו בנוגע למימוש המניות, "עוזר לי רבות בענין מימוש הזכויות, א' הוא הביא
- 29 לי תצהיר של דפנה מקוב, ב' הוא הביא לי את כל התיק שלו שיש לו מ-7-2008, הביא לי
- 30 את כל החומר של התשקיף, הוא גם ניסח עבורי תצהיר בשביל להחתים את אלי רייפמן,

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

וגם הוא וגם מר נפתלי שני שהיה יושב ראש 'אמבלייז', נתנו תצהירים בנושא הזה של ההליך נגד בוריס בנאי" (עמוד 701, שורות 12 – 16 לפרוטוקול מיום 24.10.2013). לאור היעדרו של קשר סיבתי, ממילא אין צורך לקבוע מסמרות בסוגיה סבוכה זו במסגרת ההליך דנן. לענייננו, די בראיות שהוצגו על ידי עו"ד ארז כדי לשכנע שלא ניתן לקבוע כי מצגיו של עו"ד גיצטלר למר ויליגר בזמן אמת היו רשלניים, זאת, משום שמעדותו זו עולה כי המידע בנוגע לזכויותיו של מר רייפמן במפעל הפולני לא היה שגוי, אלא שהיכולת לממש זכויות אלו סבוכה מכפי שסבר עו"ד גיצטלר בזמן אמת.

102. הנה כי כן, דין התביעה כנגד הנתבעים 2 – 4 ו-6 להידחות אף אם היה מוכח חובו של מר רייפמן לתובע. משנדחתה התביעה כנגד הנתבע 6, ממילא אין צורך לדון בשאלת חבותם האפשרית של הנתבעים 7 – 9, או בטענות שהועלו במסגרת הודעת צד ג' שהוגשה על ידי הנתבעים.

ה. סוף דבר

103. נוכח כל האמור לעיל הגעתי לכלל מסקנה כי דין התביעה להידחות.

104. התובע ישלם הוצאות הנתבעים 2, 3, 8 ו-9 בסך כולל של 400,000 ש"ח בחלוקה שווה ביניהם. באשר לנתבע 6 (ונתבעת 7), לא מצאתי לנכון לחייב בהוצאות, זאת על רקע המפורט בסעיפים 94-96 לעיל, כשהתביעה נגדו ונגד הנתבעת 7 נדחתה על אף התנהלותו ומסקנתי באשר לכתב הערבות עליו חתם. כך גם לא מצאתי מקום לחיוב בהוצאותיו של צד ג' 4 על אף שהתביעה נגדו נדחתה, וזאת משלא נעלמה מעיני התנהלותו במערכת היחסים, והיותו מעורב מרכזי, מנסחם של ההסכמים וכתבי הערבות שבין הצדדים והאחראי מטעמו של התובע על החתמתם (באופן שפורט למשל בסעיפים 85-87).

הנתבעים 2, 3 ו-6 ישלמו הוצאות צד ג' 3 בסך כולל של 45,000 ש"ח, בחלוקה שווה ביניהם.

105. המזכירות מתבקשת להמציא עותק פסק הדין לב"כ הצדדים.

זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהמצאת פסק הדין.

ניתן היום, כ"ג ניסן תשע"ה, 12 אפריל 2015, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

12 אפריל 2015

ת"א 4248-08-08

- 1
- 2
- 3